

2021EKO OTSAILAREN 3KO BATZAR NAGUSIAREN

BATZAR-EGUNKARIA (ITZULPENA)

DIARIO DE SESIONES DE LA SESIÓN PLENARIA

DE FECHA 3 DE FEBRERO DE 2021 (TRADUCCIÓN)

AURKIBIDEA

	<u>Orrialdea</u>
- Batzarra hasi da.....	2
- IDAZKARI jaunak gai-zerrendako lehenengo puntua irakurri dau: “Bizkaiko Lurralde Historikoaren 2021. urteko Aurrekontu Orokorrei buruzko Foru Arauaren proiektua.”	3
- Iraunkortasuna eta Ingurune Naturala Zaintzeko foru diputatu Unzueta Torre andreak hartu dau berbea.....	3
- Elkarrekin Bizkaia taldeko De Madariaga Martin andreak hartu dau berbea	5
- EH Bildu taldeko Urkaregi Etxepare batzarkide andreak hartu dau berbea	10
- Talde Berezia-Partido Popular Bizkaiako Fernández Angulo batzarkide andreak hartu dau berbea.....	15
- Euskal Sozialistak taldeko Otermin Eraso batzarkide jaunak hartu dau berbea	19
- Euzko Abertzaleak taldeko Lekerikabeaskoa Arrillaga batzarkide jaunak hartu dau berbea	23
- Elkarrekin Bizkaia taldeko De Madariaga Martin andreak hartu dau berbea	27
- EH Bildu taldeko Urkaregi Etxepare batzarkide andreak hartu dau berbea	29
- Talde Berezia-Partido Popular Bizkaiako Fernández Angulo batzarkide andreak hartu dau berbea.....	31
- Euskal Sozialistak taldeko Otermin Eraso batzarkide jaunak hartu dau berbea	32
- Euzko Abertzaleak taldeko Lekerikabeaskoa Arrillaga batzarkide jaunak hartu dau berbea	35
- Batzarra amaitu da.....	37

2021eko otsailaren 3ko batzarra
goizeko 09:00etan hasi da.

Se inicia la sesión del 3 de febrero
de 2021 a las 09:00 horas.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Egun on, Excelentísimo Diputado General, señoras y señores diputados, estimadas y estimados junteros, y a todas y todos los ciudadanos así como miembros de distintos medios de comunicación que vais a seguir esta Junta General via streaming, gracias por estar hoy aquí presentes.

Antes de entrar con el Orden del día, y en cuanto a delegación de voto se refiere, indicar que el señor Pradales Gil ha delegado su voto en el señor Lekerikabeaskoa Arrillaga, y que el señor López Odriozola ha delegado su voto en la señora Ilardia Olangua.

En segundo lugar, y antes de entrar en el orden del día, procedemos a leer la declaración institucional que han elaborado los portavoces, y que dice así:

Declaración institucional sobre la situación de ITP AERO CASTING, filial de ITP AERO.

"En el pasado, la Margen Izquierda se vio fuertemente sacudida por la reconversión y el cierre de empresas, y en las últimas décadas se ha iniciado un importante proceso de transformación socioeconómica, en la cual ha contribuido la ubicación en la comarca de nuevas empresas de sectores de gran base tecnológica.

Desde finales de los años 80, el sector aeronáutico se ha desarrollado con solidez y ha generado riqueza y empleo en la Margen Izquierda y en toda Bizkaia. El grupo ITP AERO ha tenido un papel importante en este proceso y ha creado las fábricas de ITP AERO CASTING en Barakaldo y Sestao.

2021ean, munduko sektore aeronautikoan eragin berezia eduki dau sektore guztiak ekonomikoki pairatzen dabilzan egungo pandemia-egoerak. Egoera gatx horren aurrean, ezin gara adoregabetasunean erori, eta mundu osoan osasun- eta zientzia-arloan egiten dabilzan ahalegin handiakaz batera, eragin handiena jasaten daben sektore ekonomikoei laguntzeko jarduera publikoak egin behar dira, enpresek epe ertain eta luzean etorkizunerako itxaropentsuak liritekeen enpresa-proiektuak finkatzea eta garatzea eragotziko daben neurri zorrotzak hartu ez dagiezan.

Desde siempre se ha dado apoyo público al sector aeronáutico vasco en el desarrollo de proyectos de innovación y en la creación de plantillas altamente especializadas y cualificadas.

Si en el futuro queremos mantener un sector aeronáutico competitivo en Bizkaia, sabemos que, para afrontar este reto, el sector tendrá que adaptarse a los nuevos cambios, pero para mantener los puestos de trabajo actuales hay que hacer todo lo posible, porque gracias a ese conocimiento hemos alcanzado el nivel de reconocimiento del sector en el mundo.

Horregaitik, hemen sinatzen dogun Bizkaiko Batzar Nagusietako alderdiok, Bizkaiko Foru Aldundiari eskatzen deusagu:

1.- Lankidetzan aritzea ITP AERO Taldearen eta ITP AERO CASTING enpresako langileen arteko alkarrizketa-bideak mantentzeko, enpleguari eusteko helburu nagusiagaz, urtenbide adostua eta egungo egoerarako ahalik eta egokiena lortu ahal izateko.

2.- Que ponga en marcha programas de actuación específicas para mantener el conocimiento específico de los trabajadores de esta empresa y adecuarlo a los nuevos retos de los aprovechamientos y del sector. "

Y entrando ya en el del orden del día, el primer punto dice lo siguiente:

El Sr. **SECRETARIO / IDAZKARI** jaunak:

1.- Examen, debate y votación, en su caso, del/de los escrito/s sobre:

Iniciativa Originaria: Proyecto de Norma Foral de Presupuestos ([R.E.11/E/2020/0002793](#))

Autor: Diputación Foral de Bizkaia

Asunto: Proyecto de Norma Foral de Presupuestos del Territorio Histórico de Bizkaia para el año 2021.

Documento Principal:

Enmiendas de totalidad estricta:

[\(R.E.11/E/2021/0000200\)](#)

[\(R.E.11/E/2021/0000496\)](#)

Enmiendas asimiladas a las de totalidad:

[\(R.E.11/E/2021/0000201\)](#)

[\(R.E.11/E/2021/0000497\)](#)

[\(R.E.11/E/2021/0000498\)](#)

[\(R.E.11/E/2021/0000513\)](#)

[\(R.E.11/E/2021/0000624\)](#)

[\(R.E.11/E/2021/0000809\)](#)

Boletines: [Admisión a trámite](#) (4A), [Enmiendas:](#)

[Notas tramitación enmiendas Presupuestos](#) (4B)

[Enmiendas a la totalidad: Admisión a trámite](#) (4C),

[Enmiendas particulares. Admisión a trámite](#) (4D)

Expediente: [11/A/09/0001857](#)

1.- Honako idatzi hau aztertu, eztabaidatu eta, halan bajagoko, bozkatzea:

Jatorrizko ekimena: Aurrekontuen Foru Arauaren Proiektua ([11/E/2020/0002793SE](#))

Egilea: Bizkaiko Foru Aldundia

Gaia: Bizkaiko Lurralde Historikoaren 2021. urteko Aurrekontu Orokorrei buruzko Foru Arauaren proiektua

Dokumentu nagusia:

Osotasunezko zuzenketak:

[\(11/E/2021/0000200SE\)](#)

[\(11/E/2021/0000496SE\)](#)

Osotasunezko zuzenketa-eskeen baliokideak:

[\(11/E/2021/0000201SE\)](#)

[\(11/E/2021/0000497SE\)](#)

[\(11/E/2021/0000498SE\)](#)

[\(11/E/2021/0000513SE\)](#)

[\(11/E/2021/0000624SE\)](#)

[\(11/E/2021/0000809SE\)](#)

Aldizkariak: [Izapidetzeko onartzea](#) (4A),

[Zuzenketa-eskeak: Aurrekontuetako zuzenketa-](#)

[eskeen bideraketeari buruzko oharrak](#) (4B)

[Osotasunezko zuzenketa-eskeak: Izapidetzeko](#)

[onartzea](#) (4C), [Zatizko zuzenketa-eskeak.](#)

[Izapidetzeko onartzea](#) (4D)

Espediente: [\(11/A/09/0001857\)](#)

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias. En primer lugar, la Diputación Foral; en representación de la Diputación, Dña. Unzueta Torre, tiene Usted la palabra.

La Sra. **UNZUETA TORRE** andreak: Gracias, señora presidenta, y buenos días a todo y a todas. Como todos saben, seguimos en plena emergencia sanitaria por el COVID 19, lo que genera incertidumbre sobre todos los sectores de nuestra sociedad. En este sentido, las cuentas públicas de todas las administraciones, y por tanto de la Diputación Foral de

Bizkaia, se han visto influenciadas desde el inicio de la pandemia, a principios de 2020. Por ello, las cuentas del ejercicio 2021 han llegado tarde a las Juntas Generales para intentar limitar al máximo este nivel de incertidumbre.

Gure aurrekontu-araudian adierazten dan lez, ekitaldi bakoetako kontuak aurreko ekitaldiokaz alderatuta aurkezten dira, eta holan egin dogu oraingoan be. Halanda be, adierazo gura neuke pandemiaren ondorioak eta Aldundiak pandemiaren ondorioak arintzeko hartu dituan neurriak dirala-ta, aurrekontua aurrekontuagaz alderatzea ez dala erreferentea; izan be, 2020ko aurrekontua normaltasun-egoera baten egin zan, 2019ko urrian, eta ez zan aurreikusten pandemiak kontu publikoetan izango eban eragina.

2021erako aurrekontua, guztira, 7.970,8 milioi eurokoa da, hau da, 2020ko aurrekontuagaz alderatuta, %6 jaitsi da, nahiz eta zorpetzea 294,3 milioi handitu ahal izan dan, Ekonomia Itunaren Batzorde Mistoan Estatuko Administrazioaren eta euskal administrazioen artean lortutako akordioari eta, ondoren, Herri-Dirubideen Euskal Kontseiluan lortutako akordioari esker.

Diru-sarrera guztietatik, 7.403 milioiko diru-sarrera itunduak nabarmendu behar dira, diru-sarrera guztien %92,9. Batez beste, %9,8 egin dabe behera, 2020ko aurrekontuan aurreikusitakoaren aldean. Halanda be, %6,3 hazi dira 2020ko itxierako bilketa-aurreikuspenakaz alderatuta.

Eta finantza-pasiboen aldaketa, hau da, aurrekontua finantzatzeko kanpo-zorpetzera jotzea, 410,3 milioi eurokoa da, hau da, diru-sarrera guztien %5,1.

Con estos ingresos, la Diputación Foral de Bizkaia se compromete, desde el punto de vista del gasto, a lo siguiente: Financiación de las Juntas Generales por 9,4 millones, aplicación del modelo de distribución de recursos con un cupo al Estado de 383,7 millones, aportaciones al Gobierno Vasco de 4.858,9 millones y financiación a ayuntamientos de 916,7 millones.

Para la financiación de deuda pública: 206,7 millones. Y para la financiación de competencias propias de la Diputación, incluidos gastos de personal, 1.595,5 millones.

2021erako aurrekontu honek kontuan hartzen ditu egunero egin behar ditugun lehentasunezko egitura-ildoak, besteak beste, gizarte-kohesioa, jarduera ekonomikoa eta kalidadezko enplegu egonkorra, lurralde-oreka, aukera-bardintasuna, barrikuntza eta efizientzia, mugikortasun iraunkorra eta garraio publiko eraginkorra eta efizientea, jasangarritasuna, ingurune naturala eta landa-ingurunea, euskera, kirola, kultura. Eta, era berean, Aldundiaren egitura indartzen dau, etorkizunean daukaguzan erronkei aurre egiteko.

Horretarako, lau ardatz nagusitako jarduketak barne hartu dira, Bizkaiak egin beharreko trantsizino handi bakoetarako bana. Trantsizino soziosanitarioa, mugikortasun jasangarriago baterako trantsizino, trantsizino digitala eta energia barritzagarri eta ez-kutsagarrietarako trantsizino energetikoa.

Ganera, aurrekontu horregaz Bizkaia Aurrera Planak hasitako zereginagaz jarraitzen da, gure ahalmen eta eskumenen arabera, pandemiak gure lurraldean oraindik eragiten dituan ondorioei erantzun ahal izateko.

Como he dicho, este presupuesto para el 2021 responde a las líneas estructurales prioritarias que debemos realizar diariamente, tales como: cohesión social, actividad económica y empleo estable y de calidad, equilibrio territorial, igualdad de oportunidades, innovación y eficacia, movilidad sostenible y transporte público eficaz y

eficiente, sostenibilidad, medio natural y rural, euskera, deporte, cultura. Y, a su vez, refuerza la estructura de la Diputación para hacer frente a los retos que tenemos de cara al futuro.

Para ello, se incluyen actuaciones en cuatro grandes ejes de actuación que responden a las grandes transiciones que cada uno debe experimentar Bizkaia. Transición sociosanitaria, transición hacia una movilidad más sostenible, transición digital y transición energética hacia energías renovables y no contaminantes.

Además, con este presupuesto se continúa con la tarea iniciada por el Plan Bizkaia Aurrera: seguir respondiendo a las consecuencias de la pandemia en nuestro territorio en la medida de nuestras capacidades y competencias.

Sail bakotzeko gastua aztertu ezker, Gizarte Ekintza Sailera bideratutako zenbatekoa nabarmentzen da: 607,3 milioi 2021erako. Ganerako sailek 60 milioitik 250 milioira bitarteko gastuak ditue, honako zenbateko honeekin: Iraunkortasuna eta Ingurune Naturala, 84,6 milioi; Euskara, Kultura eta Kirola, 62,9 milioi; Ogasuna eta Finantzak, 132 milioi; Garraioak eta Mugikortasun Jasangarria, 172,9 milioi; Herri Administrazioa eta Erakunde Harremanak, 134,7 milioi; Ekonomia Sustapena, 71,4 milioi; Enplegua, Gizarte Inklusioa eta berdintasuna, 74,1 milioi, eta Azpiegiturak eta Lurralde Garapena, 253,6 milioi.

Sailetako diputatu titularrek batzordean azaldu ditue 2021erako sail bakotxari aurrekontutik jagokozan partidak, helburuak eta adierazleak.

Azalpen horri beste datu bat gehitzearren, adierazo gura dot 2021erako aurrekontu bateratua 8.288,8 milioi eurokoa dala. Aurrekontu bateratu hori lortzeko, Bizkaiko Foru Aldundiaren, IFASen, enpresa-erakunde publikoen, foru-merkataritzako soziedadeen eta foru-fundazioen aurrekontuak gehitu behar dira, kontularitzako bateratze-doikuntzak eta ezabaketak egin ondoren.

El presupuesto que presentamos en estas Juntas Generales responde a las necesidades actuales de la sociedad vizcaína. Pero también se plantea de cara al futuro, para seguir mejorando, de cara a una sociedad cohesionada, desarrollada, de calidad de vida, con actividad económica, empleo de calidad e igualdad de oportunidades para las futuras generaciones. Muchas Gracias.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Muchas gracias, señora Unzueta Torre. Comenzaremos el debate con los grupos que han presentado enmienda a la totalidad. Para ello, tiene la palabra la representante del grupo Elkarrekin Bizkaia, Sra. De Madariaga Martin.

La Sra. **DE MADARIAGA MARTIN** andreak: Bueno, muchas gracias, señora presidenta y buenos días a todos y a todas. Bueno, urte ikaragarria bizi izan dogu, eta bizkaitar askok, zelanbait, ziurgabetasunaren mehatxupearan jarraitzen dabe oraindik be. Krisi ekonomiko eta sozial bat biziten gabilz, aurrekaririk gabea, eregi dogun sistema zalantzan jarten dauena; izan be, oso modu desbardinetan azaleratzen diran ondorioak dabilz sortzen. Langabezian, elikatzeko edo etxeak neguan berotzeko zailtasunetan, esplotazio eta lan-prekarietate moduan, kontziliatzeko zailtasun handiakaz, indarkeria eta desbardinatasun moduan, edo erakundeen aldetik arreta gabeziagaz, besteak beste.

La COVID19 ha puesto a disposición de todos los ciudadanos las debilidades y carencias de un sistema que, tras la pandemia, hay que reflexionar hondamente. Hasta ahora, la acción política desarrollada forma parte de la causa, pero también puede formar

parte de la solución si se plantea la salida de la crisis, tomando como eje la defensa de una vida digna.

Por ello, los presupuestos de 2021 y los de los próximos años son determinantes a la hora de sentar las bases de la recuperación económica y social en Bizkaia. Hoy decidiremos si vamos a arar, sembrar, regar y mimar la zona de recuperación de Bizkaia o simplemente vamos a regalar unas semillas a unos pocos para que florezcan en unas pocas huertas, como ha ocurrido hasta ahora y como vuelve a reflejar el proyecto de presupuestos presentado por el Gobierno Foral.

Para Elkarrekin Bizkaia, este proyecto de presupuestos no refleja ni responde a la realidad que vivimos. Por eso hemos solicitado la revocación de los presupuestos porque no se corresponden con las causas y las consecuencias económicas y sociales derivadas de la crisis sanitaria. No son unos presupuestos resilientes. No aprenden de los errores ni nos preparan para futuros contratiempos.

Estos presupuestos no son aptos para sacarnos de la crisis. No están a la altura. En medio de la pandemia en la que nos encontramos, la ciudadanía de Bizkaia necesita un rescate. Nuestro territorio necesita ser rescatado.

Bizkaia se enfrenta a la crisis residencial, al cierre masivo de comercios y al desempleo, la precariedad y la pobreza en nuestro territorio.

Es urgente que la Diputación redoble esfuerzos y esté al mismo nivel. Y estos presupuestos, no lo están.

Esan dodan lez, Elkarrekin Bizkaiarentzat aurrekontu-proiektu honek ez dau islatzen eta ez deutso erantzuten bizi dogun errealidadeari, eta, horregaitik, horreek bueltetea eskatzen dogu, ez diralako kontsekuentek, ez kausakaz, ez osasun-krisiak eragindako ondorio ekonomiko eta sozialakaz. Ez dira aurrekontu erresilienteak. Ez dabe akatsetatik ikasten, eta ez gaitue prestatzen etorkizuneko ezustekoetarako. Aurrekontu honeek ez dabe balio krisi honetatik urtetekko; pandemia beten, ganera, Bizkaiko herritarrek erreskatea behar dabe, gure lurraldeak erreskatea behar dau. Bizkaiak egoitzen krisiari, saltokien itxiera masiboari eta langabeziari, prekariedadeari eta pobreziari aurre egin behar deutse gure lurraldean. Premiazkoa da Aldundiak ahaleginak areagotzea eta uneari jagokon besteko mailan egotea. Eta aurrekontu honeek ez dagoz jagokon mailan.

Urte honeek garrantzi handikoak izango dira, inbersinoa lehenetsi eta bideratu behar dogu biztanleriak gaur egun, krisiaren ondorioz, dituan beharrei erantzuteko aukera emongo daben partidetara, baina baita aurrean daukagun eraldaketa sozial eta ekonomikoaren oinarriak ezarten dituen partidetara be.

El Sr. Rementeria repite a menudo que uno de sus objetivos es dejar una Bizkaia mejor para afrontar las transformaciones que urgen para las nuevas generaciones y para Bizkaia, y nosotros creemos que son buenos objetivos. Pero este proyecto de presupuestos no dice lo mismo, dice que la prioridad del Gobierno es seguir el mismo camino, como si aquí no hubiera pasado nada.

La situación es grave y ya no es tiempo de buenas intenciones, sino de actuar. Desde los ayuntamientos juegan un papel fundamental en la respuesta a la crisis sanitaria.

Eta, hain zuzen be, udal-eremutik antolatu leitekez herritarren beharrei erantzuteko moduak, edo, bestela, enpresa-ehunari laguntza emon ahal jako, batez be tokiko merkataritzari, mikroenpresei eta enpresa txikiei. Eta, halanda be, 2021ean, 2020an baino 86

milioi euro gitxiago jasoko dabe. Guri ez jaku iruditzen hori finantza-nahikotasunaren printzipioa danik, ezta printzipio hori bermatuko danik be, udalek herritarren beharrei eta lehentasunei erantzun ahal izateko, adibidez, enpleguari. Ziur gagoz, eta holan esan eban Unzueta andreak, bat etorriko garala esatean herritarren lehentasunetako bat enplegua dala, baina ez edozein enplegu. Enplegu duina eta kalidadezkoa, bizimodu duinak ahalbidetuko dituana.

COVIDak enpleguan daukan eraginari buruzko ISEAK txostenaren arabera, gaur egun sortutako ia enplegu guztiak aldi baterakoak dira. Kontratu horreen %7k bakarrik dauka urte erditik gorako iraupena. Horregaz batera, enplegua galtzen daben persona gehienak, hain zuzen be, aldi baterako enplegutik datoz, eta, halanda ze, prekariedadearen gurpil zoro bat sortzen da, eta, hortik atera beharrea, gero eta jente gehiago sartzen da.

Eta, alde horretatik, eta Aldundiaren eskumenak mugatuak diran arren, Foru Gobernuak enplegua sortzeko gaitasuna dauka, eta, era berean, baita gainbehera doazen zerbitzu publikoak indartzeko gaitasuna be.

Zer egin dau Foru Gobernuak horren aurrean? Langile publikoen kopurua murriztu dau, eta, hori gitxi balitz, benetako ahaleginak egiten ditu kopuru hori handitu ahal daben aukerak murriztuz. IFAS da, hain zuzen be, sektore publikoan enplegu-aukerak suntsitzearen paradigma. Zerbitzuak ixten ditu, kudeaketa publiko zuzeneko plazak galtzen ditu, baina, halanda be, aurrekontu honeetan, gobernuak atzamarrez aukeratutako karguen kopurua handitu egin da. Ez ditue Foru Aldundi lez dituen aukerak aprobeztatzen.

Baina, ganera, Foru Aldundiak are gehiago egin ahal dau Bizkaiko enpleguaren alde. Kutsatzeak geldiarazoteko neurriek eragin dituen kalteak nabarmenak dira. Neurri horreek beharrezkoak ziran, egia esan, guztion osasuna babesteko, baina, horregaz batera, babes sendoa emon behar jake, hain zuzen be, zigorrik handiena jasoten daben sektoreei. Eta aurrekontu-proiektu honek autoenpleguaren aldeko apustua egiten jarraitzen dau, langabezian dagozanen gizarteratzea eta babes a egituratu beharrea. Autoenplegurako 7 milioi euro, eta birlaneratzea sustatzeko, barriz, 5 milioi. Kalidadezko enplegua sustatzeko gaitasuna daukien arren, ekintzailtza erabilten dabe kalidadezko enplegua sortzeko erantzukizun guztia ganetik kentzeko makila magiko lez. "Zeure burua nagusi bihurtzearen" irudipen neoliberalaren pean, zuek, egia esan, jentea oldartu besterik ez dozue egiten, bala-gizonak botako bazenitue lez, kontuan hartu barik porrot egiten dauen ekintzailtzearen atzean hondamendi personal bat egon daitekeela.

Euskal gizartea beti izan da ekintzailea; ez litzateke komenigarriagoa izango, "Kultura ekintzailearen sustapenez" berba egin beharrea, proiektuak loratzeko baldintzak sortzea?

Ez litzateke hobea izango start-up izeneko enpresei finantzaketa publikoaren segurtasuna emotea, fiskalitatea murriztu eta inbertitzaile pribaduak erakarri beharrea, proiektuek epe laburrera dituen onurakazko hareen obsesinoa geldiarazoz? "

Publikotasuna, jaun-andreok, publikotasuna, letra larriz, hori erabakitzailea izan da eta izaten jarraitzen dau bai osasun-krisiari aurre egiteko orduan, bai krisi ekonomiko eta sozialetik ateratzerakoan. Baina, zoritxarrez, COVIDak zerbitzu publiko argalduakaz harrapatu gaitu, pandemiak eragindako tensinoa jasan ezinik, eta gero eta premia handiagoei erantzuteko gaitasun barik.

Eta horren adibide garbia da Bizkaiko adinekoentzako egoitza-sarea. Urteak daroaz ahultasun zantzu argiak emoten, zaintza baliatuz negozioa egin gura daben politiken ondorioz. Begira, sare osoaren ia %97 pribatizatuta.

Recientemente, el presidente de la patronal de residencias dijo que necesitaban un rescate.

Cuando los negocios daban dividendos, no exigían intervención pública alguna. Ahora, cuando se les cae el chiringuito, piden el rescate. Rescate? Yo hablaría de intervención o de publicación, mas bien. Y el Gobierno, ¿qué dice de todo esto?

De hecho, según sus políticas, contamos con una red de atención con un 97% de gestión privatizada, lo que hace que prevalezca el interés económico frente a la garantía de una atención digna y de calidad con profesionales con condiciones laborales dignas.

Eta, hain zuzen be, egoiliarren eta profesionalen osasuna babesteko zailtasunak erakutsi dituen arren, bete bako segurtasun nahiz bisita protokoloak gorabehera, arreta faltagaitik egoiliarrek bertan behera itxi dituen arren, halanda be, Foru Gobernuak honako hau erabagi dau: kudeaketa publiko zuzeneko 64 plaza kentzea. Horrek ez dauka logikarik, gure lurraldeko zahartze-maila kontuan hartzen badogu. Ez ditugu plazak soberan, baina are gitxiago publikoak. Eta, ganera, erabagi dabe euro bakar bat ez emotea baliabide horreen ikuskapena eta kontrola hobetzeko. Egoitzetako langile-kopurua ez hornitzea erabagi da. Egoitza publikoak hiltzen dabilz, pribatuen negozioari eustea bermatzen jarraitu ahal izateko. Hori da, hain zuzen be, zuen Silver Economy perfektua gauzatzea. Nahitaezkoa da Foru Aldundiak egoitzen kudeaketa-kontrola berreskuratzea. Corporate Europe Observatory behatokiaren txosten baten arabera, ospitaleen eta adinekoen egoitzen pribatizazioak birusari aurre egiteko Estatu europarrek eukien gaitasuna desarmatu dau. Eta datu interesgarri hau emoten dau, ganera: "Osasun pribatuko gastua %10 igotzea lotuta dago Covid-19aren kasuak %4,3 gehitzeagaz, baina baita horregaz lotutako hilkortasuna %4,9 igotzeagaz be".

Osasun-krisiak agerian itxi dau zainketen garrantzia, guztiena, ordainduta dagozanena eta ez dagozanena, baina, era berean, agerian itxi dau zainketen eredia eta sektorea eraldatzeko beharra, prekarizatu eta mugatu egin da-ta, hain zuzen be, sektore feminizatua dalako.

Halanda be, aurrekontu horrek ez ditu kontuan hartzen gai horreek, eta garapen teknologikoan oinarritzen diran zaintza-formula barriez fidatzen da, itsu-itsuan. Begira, 4 milioi euro teknologikoki puntakoak diran eguneko zentroak martxan jarteko, proiektu pilotua martxan jarri barik, ebaluazino barik eta emaitza barik. Eta barriz be ahaztuz, beharrezkoa dala bakardadeari edo gizartearen eta komunitatearen parte-hartzeari aurre egitea, bizitza oso baten oinarri diran heinean.

La transformación del modelo de cuidados no es el único tema pendiente de la Diputación Foral. Estamos a la espera de afrontar la crisis climática, lo que inevitablemente nos lleva a replantear nuestro sistema productivo y energético y a cuestionar nuestro modelo de movilidad.

¿Cómo se afronta la emergencia climática y la descarbonización económica del territorio cuando los presupuestos del Departamento de Sostenibilidad son difícilmente transformadores?

Zuek larrialdi klimatikoari aurre egiteaz eta lurraldearen ekonomia deskarbonizatzeaz berba egiten jarraitzen dozue, eta lan gatxa da hori, aurrekontu horrek barriro proposatzen dauenean murrizketa bat egitea Iraunkortasuna eta Ingurune Naturala Zaintzeko Sailean, nekez eusten deutso-ta jada ekimen eraldatzailearen bati. Non dagoz Udalsarea bidezko ekarpenak? Non dagoz sensibilizazio-programak? Gogoratu, ganera, hori zala larrialdi-klimatikoaren adierazpena beteteko Foru Gobernuak eukan modu bakarra. Ezabatuta dagoz, aurrekontutik kanpo.

Ganera, IKEa gure lurraldeak behar dauen trantsizino energetikoa dala planteetan dozue. Zenbat emisino murriztuko ditugu proiektu honi esker? Zenbat energia aurreztuko dabe familiek ha eregitean? Tamalez, ezer be ez; izan be, Aldundiak Petronorregaz egindako akordioan ikusi dogunez, ez da trantsizino energetikoko proiektu bat, baizik eta Petronorren trantsizinoko proiektu bat, haren biziraupena ziurtatzeko.

Aurrekontu honeetan krisitik ateratzea planteetan deuskuzue, betiko eragile ekonomiko berberak jarduera berreskuratzen daben bitartean. Orain berdez mozorrotzen dira Administrazio Publikoaren hazi magikoak jasoten jarraitzeko, krisi ekologiko honen erantzule nagusiak diran arren.

Mugikortasuna, zuk esan zendun moduan, Unzueta andrea, klima-aldaketaren aurkako borrokan birplanteau behar dogun beste funtsezko elementu bat da. Aurten, Garraio Saileko aurrekontua handitu izanak harritu egin gaitu, baina ez hainbeste, gehikuntza horrek ez dau-ta balio eskaintzen dan zerbitzua hobetzeko beste. Maiztasunak handitzea proposatu ahal eben, batez be Enkarterri bezalako eskualdeetan, zerbitzu eskasa baino eskasagoa dagoalako eta bertako bizilagun guztiak garraio pribatua erabiltera behartzen ditualako, edo segurtasuna hobetzeko neurrietan inbertitu ahal eben. Horri gehitzen badeutsagu garraio pribaturako mega-azpiegiturek aurrera egiten dabela, ondo landutako eta mimatutako baratzeek lez, esan beharrean nago, zalantza handiak daukaguzala Foru Gobernu honek argi ete daukan mugikortasun-eredua zelan eraldatu behar dauen.

Kasualidadea da Europako funtsei lotuta Galdakaorako metroa baino ez egotea. Legealdiko ganerako proiektuak, Supersur eta Subfluvial barne, Europako funtsakaz edo funts barik egingo dira, zuek urrian argitu zenduen lez. Metroaren 4. eta 5. lineak dira emisino gehien aurretzen eta garraioa hobetzen daben proiektuak, eta zehazgabatasunaren tiraderan jarraitzen dabe, oraindik be.

Logikoena, batez be gaur egun bizi dogun krisi ekonomikoko garai honetan, gitxi gorabehera, azpiegitura erraldoi horreek etorkizuneko ekitaldietarako atzeratzea izango litzateke, zeintzuetan gizarte-itzulerarik bako baliabide ekonomiko izugarriak erabilten diran eta, ganera, garraio publikoa erabiltera gonbidatzen gaituen. Aurrekontu honeetan ez dago ezer barririk; aurrekontuek COVIDa heldu aurreko egitura eta lehentasun berberak ditue. Eta hori onartezina da.

Aurre egin beharreko erronka, esan dodan lez, oso handia da, eta behar dan intensidadeagaz aurre egiteko, baliabide ekonomiko nahikoak behar ditugu. Halanda ze, diru-sarrereren partida handitzea proposatzen geuntsuen, aurkeztu ditugun osoko zuzenketetan ikusi ahal izan dozuen lez. Zor publikoa handitzearen ondorioz lortutako diru-sarrereren gehikuntza. Europako Batzordeak egonkortasunaren eta zor publikoaren helburuak indar barik ixtea eta 2020an eta 2021ean gastu-araua ez apliketea erabagi dau. Zer esan gura dau honek? Bada, begira, Bizkaiko Foru Aldundiak 295 milioi euroan handitu ahal dau zorpetzea. Halanda be, 254 milioitan geratzea erabagi dabe, aukeretan 41 milioi galduz. Begira, kopuru handiagoa be izan eitekean, erreferentziazko %0,8 balio absolutu lez hartu izan ez balebe. Gure proposamena %0,9ra heldu da, eta 69,5 milioi gehiago emon deusaz aurrekontu horri. Eta zertarako balio dau horrek? Bada, zerbitzu publikoak indartzeko, babes-mailak indartzeko, merkataritza, turismoa, ostalaritza eta kultura erreskatetako, ekoizpen- edo energia-ereduaren, zaintza-ereduaren eta mobikortasun-ereduaren eraldaketak bultzatzeko, eta abar luze bat.

Soro asko dago ereiteko, baina zuek haziak baratze batzuetan bakarrik botatea erabagi dozue, eta, horretarako, egia esan, ez da aurrekontu handirik behar.

Zerga Erreforma sakon bat garatzea litzateke Foru Gobernu honek erabili beharko leuken tresna handietako bigarrena. Gobernu honen aurreikuspen eta planifikazino falta ausartegia da; izan be, hasieran esan deusuegun lez, aurtengo aurrekontua erabakigarria da,

baina baita hurrengoak be, eta zerga-erreforma baten garapenari aurre ez egiteak jentearen etorkizuna hipotekatuko dau, gaurko zorpetzea biharko eskubideen eta zerbitzuen murrizketa bihurtuz. Horregaitik, aurrekontu honeetarako aldaketa txiki bat proposatu genduan, pentsino-planetarako eta BGAE-etarako ekarpenari kenkari bat kentzea, horregaz bakarrik 50 milioi gehiago lortuz.

Amaitzeko, begira, Bizkaiko aurrekontua, posible bada, herritar guztien ahaleginari eta ekarpenari esker da, eta Foru Gobernuaren betebeharra da, beraz, ahalegin hori zerbitzu lez bueltetea, Ongizate egoera murriztu hau indartu ahal izateko. Eta hori lortzeko, arazoa ez da zuek zer egin behar dan ez jakitea, baizik eta jakinda be, ez egitea erabagi dozuela.

Aurten eta urte guztietan, baina batez be aurten, adostasun zabalak behar ziran, herritarrek bizi daben egoeraren aurrean arduraz jokatzeko. Akordio zabala eta parte-hartzailea, oposizionoko taldeakaz ez ezik, gizarte-eragile guztiakaz adostutakoa.

Aurrekontu honeek personeren errealidadeari lotuago dagozan eragile eta kolektiboen ekarpenak jaso behar ditue, eta euren lehentasunak krisi ekonomiko eta sozial honi aurre egitea eta hortik indarbarrituta ateratea ahalbidetuko deuskuen ekintzak bideratzea beharko leukie.

Gaur egun, herritarrek dituen premiei erantzun behar deutsee, baina oinarriak ezarri behar ditue, gizarte-eredu kohesionatu, justu eta jasangarri baterantz joan ahal izateko beharrezkoak bezain nahitaezkoak diran eraldaketei behingoz ekiteko. Eta, zoritxarrez, aurrekontu honeek urrun dagoz hori lortzetik. Itxi eidazue nire taldearen alkartasuna erakusten EPOko plantillari eta Javi Gómez CCOOko buruzagiari, enpleguaren defentsa arrisku-kirol bihurtu da-ta momentu honetan. Nire aldetik besterik ez, eskerrik asko.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Muchas gracias. Turno ahora del otro grupo que ha presentado enmienda a la totalidad. Cedo la palabra a la representante del grupo Euskal Herria Bildu, Sra. Urkaregi Etxepare.

La Sra. **URKAREGI ETXEPARE** andreak: Gracias señora presidenta, buenos días a todos y a todas.

Este debate presupuestario se sitúa en un momento especial, inmerso en las consecuencias de la pandemia de Covid-19 y sin haberla superado todavía.

Esta situación nos exige repensar las políticas públicas. El Covid-19 ha puesto patas arriba nuestra "certidumbre", esa idea de que "vamos bien". Ha sacado a la luz viejos problemas, creando a su vez unos nuevos. El riesgo de agravar la situación y aumentar la brecha social de las personas que vivimos en Bizkaia es evidente.

Las prioridades han cambiado, y los presupuestos han de responder a los mismos. Lehentasunak aldatu dira, eta, beraz, aurrekontuak ere aldatu egin behar dira. Por ello, EH Bildu cree que deben realizarse cambios significativos en las políticas públicas. Al mismo tiempo, este momento especial nos exige responsabilidad a todos los políticos, sin excepción. Actuar con responsabilidad, renunciando a fortalecerse en su zona de confort, manteniendo firmes los esfuerzos por alcanzar acuerdos que favorezcan los cambios.

EH Bildu aborda con esta postura el debate sobre el proyecto de presupuestos de Bizkaia. Y trasladamos al PNV y PSE, que forman el Gobierno Foral, una propuesta de cambios que creemos imprescindibles. Pero no ha sido posible llegar a un acuerdo. Todos nos hemos movido, y hemos de reconocer que los partidos del Gobierno Foral también se

han movido, pero el acercamiento no ha sido suficiente, mucho menos cuando los partidos que forman Gobierno nos pedían el sí a estos presupuestos.

Pero hay que decir que, conscientes de este momento especial, preferiríamos no tener que presentar una enmienda a la totalidad. Porque ello indicaría que el camino para llevar a cabo las modificaciones mínimas estaba abierto. No ha sido posible, y hemos presentado dos enmiendas a la totalidad, tal y como lo explicaremos a continuación.

Desde un inicio, EH Bildu ha fijado cuatro ejes imprescindibles para definir los cambios que necesita el proyecto presupuestario: fortalecer los servicios sociales públicos, impulsar la transición ecológica, impulsar el empleo digno y promover un desarrollo socioeconómico equilibrado de las comarcas de Bizkaia.

En un principio, podría parecer que estamos de acuerdo con las cuatro transiciones mencionadas por la señora Elena Unzueta: sociosanitaria, movilidad sostenible, digital y energética.

Pero tal y como nos ha ocurrido a menudo, las mismas palabras tienen distintos significados. Del análisis del proyecto de presupuestos se desprende que las prioridades y partidas correspondientes que en él se detallan no reflejan las medidas para la puesta en marcha efectiva de dichas transiciones.

Cuando hablamos de transición sociosanitaria, EH Bildu tiene como prioridad "consolidar los servicios sociales públicos" Podía haber elementos comunes, pero en los presupuestos sólo aparecen los proyectos de la Casa y el Nagusi Intelligence Center.

Baina ez dago ezelango proposamenik adineko ezinduentzako egoitzek bizi izan daben eta bizi daben egoera larriari aurre egiteko. Egoitzetarako partidek bardin jarraitzen dabe, ezer gertatu ez balitz lez, beste premiarik ez balego lez, pandemia honetan nabarmena dan zerbait. ¿Dónde quedan las propuestas de cambio de modelo de sede expresadas por el Diputado General Unai Rementeria Maiz en el Pleno Político?

Aurrekontu honeetan ez dogu ezelango neurririk aurkitu 15 eta 20 persona bitarteko tamaina txikiko bizikidetz-unitateetan antolatutako komunitateari zabaldutako egoitzak, personentzako etxeak, lortzeko.

Tampoco ninguna propuesta de refuerzo de las inspecciones que aceptamos por unanimidad. El programa de Inspección y Control de los Servicios Sociales consta de siete técnicos para la inspección de los servicios sociales. Zazpi ikuskatzaile. Zazpi baino ez, adineko personentzat 154 zentro dagozan arren. 22 zentro ikuskatzaile bakotxarentzat. Eta hori adingabeen, dibersidade funtzionala daukien personen eta abarren zentroak kontuan hartu barik. Orain da ikuskapenak indartzeko unea, eta oraindik ez da horri buruzko neurririk hartu.

Pero en cuanto a los servicios sociales, hay una propuesta presupuestaria. Una propuesta que, según EH Bildu, es totalmente inaceptable, y que deja de manifiesto que reforzar los servicios públicos para las personas mayores no es una prioridad para la Diputación. Esta propuesta es convertir el Centro de Gallarta, destinado a personas mayores, en un centro para personas con diversidad funcional. 64 plazas menos para las personas mayores.

Lo que nos ha llevado a solicitar la revocación del presupuesto completo del IFAS. hPorque lo que se quiere hacer con el centro de Gallarta es, según EH Bildu, dar un salto cualitativo.

El IFAS ha gestionado 3 centros de mayores en los últimos 20 años, que yo recuerde, 340 plazas, y en ese tiempo no se han creado más plazas públicas. Claro que se han

creado plazas, puesto que era necesario. Pero todas las plazas nuevas que se han creado son de gestión privada, dependientes de Azpiegiturak o plazas concertadas en centros privados. En resumen, se ha utilizado dinero público en la financiación de plazas para de personas de gestión privada, en vez de crear plazas públicas IFAS.

Eta hori da jauzi kualitatiboa. Kontua ez da mendekotasuna daukien adinekoentzako egoitza-plaza publiko gehiago ez sortzea, baizik eta dagozan gitxietako batzuk suntsitzea. 340tik, Bizkaiko egoitza-plaza guztien %3,16, 64 kendu gura ditue. Eta hori onartezina da, are gehiago une honetan; izan be, Covid-19aren pandemiak agerian itxi dau egoitzen egungo sistemaren gabeziak eta gizarte-zerbitzuen sistema publikoa indartzeko beharra.

No ponemos en duda que se necesitan más plazas públicas para personas con diversidad funcional, que seguro que ahora se van a aprobar y que se necesitan más. Pero esas plazas no pueden ser creadas a costa de la destrucción de plazas públicas.

La apuesta por el sistema público de servicios sociales requiere la creación de más plazas en todos los ámbitos del IFAS. De hecho, entre las plazas de menores sólo el 13,5% son públicas. O en el caso de las diversidades funcionales, el 23,16%.

Y con la creación de más plazas creemos que hay que crear más puestos de trabajo en el IFAS. Pero el IFAS ha tomado el camino contrario y en los nuevos centros que se crearán en 2021, Mundaka o Gallarta, en lugar de prestar de forma directa determinados servicios, se subcontratarán y así sucederá con la limpieza, la seguridad, la cocina. Es decir, la privatización también se está dando en varias categorías de trabajadores.

Con estos presupuestos no se refuerza la inspección de residencias y desaparecerán las plazas públicas de residencias de personas mayores.

Ez dira zerbitzu publikoak indartzen, eta ez dogu gizarte-zerbitzu publikoetan langile gehiago izango. Zaintzak funtsezkoak diran une honetan, aurrekontu horreek ez deutsee behar horreei erantzuten. Ez da zerbitzu publikoa indartzen; aitzitik, IFASetik pribatizazino handiagorako urratsak emoten dira.

Como he comentado al inicio, fijamos cuatro ejes de cara a los cambios. Y la segunda es impulsar la transición ecológica. En el punto anterior se trataba de poner en medio a las personas y a los cuidados de su vida y vida cuando hablamos de servicio público.

En este segundo, el objetivo es situar nuestro planeta, nuestra tierra, nuestra biodiversidad, nuestros recursos naturales en el centro. Y esto los provoca en diferentes ámbitos, desde los residuos hasta la movilidad sostenible, pasando por la agricultura, la silvicultura, el agua o la energía.

Un departamento importante para impulsar la transición ecológica es el Departamento de Sostenibilidad y Medio Natural, cada vez con menos presupuesto. En 2021, 12 millones menos. Es cierto que 9 millones menos son para el Consorcio de Aguas de Bilbao Bizkaia, pero hay que tener en cuenta que no todos los pueblos de Bizkaia están en el Consorcio de Aguas y que se necesitan inversiones de agua y saneamiento en Bizkaia. No existe en el proyecto de presupuestos del 2021.

El Departamento de Sostenibilidad y Medio Natural se encarga de la silvicultura, agricultura, infraestructuras medioambientales, política de residuos, elementos clave de cara a la transición ecológica.

Necesitamos otra política de residuos. Tenemos que ir hacia una sociedad de residuos cero. Hay que tener en cuenta que los residuos son una de las principales fuentes de gases de efecto invernadero. Por ello, es imprescindible recoger los residuos por separado, incidiendo en la recogida diferenciada de biorresiduos, así como reducir, reutilizar y reciclar el resto de las partes.

No podemos seguir manteniendo las viejas inercias. Y queremos recordar que todavía no tenemos la posibilidad de reciclar todo el orgánico en toda Bizkaia. Por cierto, una medida que figuraba en el Acuerdo de Gobierno suscrito entre el PNV y el PSE y que no se ha cumplido.

Es el momento de avanzar hacia una economía circular y reducir radicalmente el uso de recursos naturales y la emisión de gases de efecto invernadero, respetando los límites del planeta.

Recordamos a los dos trabajadores fallecidos en el derrumbe del vertedero de Zaldibar. El sábado se cumple un año desde que los 800.000 metros cúbicos de escombros enterraran a Alberto y Joaquín. Esta catástrofe pone de manifiesto la necesidad de cambiar el rumbo de la política de gestión de residuos.

Y también necesitamos cambios en la política forestal, fundamental para hacer frente a la emergencia climática. Pero en Bizkaia el pino y el eucalipto predominan. Y como consecuencia de la banda marrón del pino, el eucalipto ha aumentado un 5% en Bizkaia. Oportunidad perdida para plantar bosques autóctonos. La Diputación Foral dispone de recursos para ello. Por un lado, mediante la adquisición de suelo y la plantación de bosques autóctonos en dichos terrenos públicos; y, por otro, mediante la vinculación de las subvenciones concedidas a la plantación de bosques autóctonos. Bizkaia necesita un territorio y un sector vivo ligado al bosque. Y para ello, más que una silvicultura a corto plazo, es necesaria una visión de largo alcance, una alternativa viable a medio plazo para los baserritarras y que lleve al mercado madera de calidad y otros servicios y productos.

También necesitamos cambios en la agricultura. "Del caserío a la mesa". Debemos impulsar la soberanía alimentaria. La Comisión Europea se ha fijado como objetivo alcanzar el 25% de agricultura ecológica para 2030. Actualmente la agricultura ecológica en Bizkaia es del 2,5%. ¿Y qué partidas hay en los presupuestos? Un millón de euros, 205.000 € más que el año pasado. Así, ¿cuándo llegaremos al objetivo del 25% fijado por Europa?

La crisis del COVID 19 ha subrayado la importancia de la acción colectiva para resolver situaciones de emergencia. La salud es una prioridad, pero las medidas económicas y sociales derivadas de esta crisis sanitaria no pueden obviar que estamos inmersos en una emergencia climática que requiere una acción colectiva global y que apenas tenemos tiempo para emprender.

No sé, sinceramente, si la Diputación Foral de Bizkaia tiene claro que estamos ante una emergencia climática. Al menos, en el análisis presupuestario vemos que desaparecen partidas como el millón de inversiones municipales en proyectos de eficiencia energética, o la partida del Plan de Cambio Climático, que era bastante simbólica, o proyectos relacionados con la Educación Ambiental, imprescindibles para concienciar a la gente. Debemos impulsar la transición ecológica para hacer de Bizkaia un territorio vivo, habitable, resiliente y seguro.

Eta Bizkaia hori lortu gura badogu, gure lehentasunak aldatu behar ditugu. Aurrekontu honeetan, aldaketa klimatikoaren kontrako borroka ez da lehentasunetako bat; kontrara, atzeraka goaz.

Incluimos en la transición ecológica la necesidad de impulsar la movilidad sostenible. El Sr. Rementería Maiz también habló de ello y lo habla a menudo, pero ¿qué hay en los presupuestos de 2021 para impulsar la movilidad sostenible? Carriles bici, 24 millones. Bien, pero no sólo los bidegorris garantizan la movilidad sostenible.

Mientras no pongamos límites al uso de los coches privados, no vamos a dar la vuelta al modelo de movilidad actual, en el que el coche privado es dueño absoluto.

Aurrekontu horreetan, auto pribatuaren erabilera ez galgatzear gain, SuperSur handitzea edo itsasadarraren azpiko tunela bezalako azpiegiturak bultzatzen dira, kontrako noranzkoan doazenak. Azpiegitura horreetarako dirua badago, baina ez metroaren 4. eta 5. lineetarako edo txartel bakarrerako, hori funtsezkoa da-ta garraio publikoaren erabilera sustatzeko. Barriro dinogu: lehentasunak aldatu arren, ez da gauza bera gertatzen ari aurrekontu-proiektuagaz. No hay grandes cambios y la disposición a mantener las políticas de siempre es evidente en los presupuestos de Bizkaia. Reflejo de ello son la promoción económica, el empleo, las políticas de igualdad o las políticas fiscales.

En materia de empleo y promoción económica se mantienen programas similares a los del 2020. Mientras tanto, estamos viendo a diario alguna empresa que expulsa a los trabajadores: anteayer fue ITP Aero, antes Matricerías Deusto y GTS de Gestamp, o mañana podría ser Maxam de Galdakao. Y sectores como los comerciantes locales, los trabajadores del sector turístico, los hosteleros o los autónomos que se han visto hoy fuertemente golpeados por Covid-19 no van a encontrar en el proyecto de presupuestos medidas para su rescate. Tampoco en el Departamento de Cultura, las ayudas directas de los creadores culturales. No se crea empleo público, sino que se reducirá el número de puestos de trabajo de la Diputación Foral de Bizkaia.

Laguntza gitxi krisi honen eragina jasaten dabilzan sektoreei, eta enplegu publikoaren aldeko apusturik ez. Beste behin, lehentasun-arazoak ditugu aurrekontu-proiektu honetan.

Y en las políticas de igualdad, la Norma Foral de Igualdad sigue sin cumplirse. El presupuesto de gestión propia es de 1.802 millones de euros, por lo que según la Norma Foral de Igualdad, se deberían emplear 18 millones, el 1%, en acciones directas relacionadas con la igualdad. Sin embargo, según el Informe preliminar de Impacto de Género, algo más de 16 millones de personas se dedicarán a iniciativas para la igualdad de mujeres y hombres. Es decir, 1,7 millones menos que la Norma Foral de Igualdad.

Está claro que hace falta más dinero para atender las necesidades de la ciudadanía, pero la única vía que aparece en el proyecto de presupuestos es el endeudamiento. Y, además, limitado al déficit aprobado por el Gobierno español.

Cada vez que planteamos la necesidad de una reforma fiscal, y hoy, en el próximo pleno, volveremos a escuchar, siempre estamos a la espera de la evaluación de las últimas reformas.

Begira, gure zerga-sistemaren erreformari seriotasunez aurre egiten ez badeutsagu, ez gara gai izango herritarren zati handi baten premia gero eta handiagoei behar dan moduan erantzuteko. Eta horri gehitu behar jako egoera larri honetan negozioa egiten eta etekinak lortzen jarraitzen dabenei ez deutsiegula eskatuko ekarpen gehiago egiteko behar barri horreei aurre egiteko.

La pandemia ha situado la vida digna y el sistema de cuidados en el centro de las políticas, la Covid-19 ha destapado más de una crisis y la prioridad debe ser responder a todas ellas.

EH Bilduk arduraz jokatu dau, eta negoziazio bat egon da foru gobernuko alderdiakaz. Baina, zoritxarrez, egungo beharrei erantzuten ez deutseen aurrekontuak aurkitu ditugu. Lehentasunak aldatu dira, baina aurrekontuak aurkezten jarraitzen dabe, ezer aldatu ez balitz lez, pandemia existitu ez balitz lez, pandemia horren barruan biziten jarraituko ez bagendu lez. Eta horregaitik eskatzen dogu bueltetea.

En resumen, Sr. Rementeria, ustedes mostraron su intención de incidir en cuatro ámbitos, sí, pero desgraciadamente se han quedado en las palabras y no las han llenado de contenido. Esta pandemia ha cambiado radicalmente las prioridades, pero para afrontarlas habéis presentado un proyecto de presupuestos que no supone cambios de fondo. Gracias.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias, Sra. Urkaregi Etxepare. Y ahora comenzamos el turno de los grupos que no han presentado enmiendas a la totalidad. Para ello, la representante del Grupo Especial-Partido Popular Bizkaia, Sra. Fernández Angulo, tiene usted la palabra.

La Sra. **FERNÁNDEZ ANGULO** andreak: Eskerrik asko, lehendakari andrea. Mahaikideak, jaun-andreak, ahaldunak, egun on guztioi. Gaur, beste urte batez, Batzar Nagusietan bildu gara ekintza politikoaren funtsezko tresna baten inguruan eztabaidatzeko: lurraldeko aurrekontu orokorrak. Zalantza barik, urteko eztabaida garrantzitsuenetako bat da, eta, jakina, interes gehien pizten dauenetako bat. Nire hitzaldiari hasierea emoteko, argi eta garbi berba egingo dot, eta ez dot uste horregaitik kemenik galduko dodanik, behin eta barriz hori errepikatzeagaitik; izan be, larritasun eta ziurgabetasun handiko egoeran gagoz, eta hain da agerikoa urte honetan zehar aldatu dan guztia, ez naz horretan luzatuko. Baina, zalantza barik, eztabaidaezina da gure lurraldea eta ganerako mundua garrantzi handiko aldatetak biziten gabilzala parekorik ez daukan osasun-krisi baten ondorioz, eta krisi horren ondorioak mundugerra batekoakaz be alderatu dirala. Aldaketa horreen horizontean atzeraldi baten amildegia dago, krisi ekonomiko sakona, malda luzeagaz mehatxuka begiratzen gaituana, azken krisi ekonomikoaren ondorioak oraindik ahaztu ez ditugunean. Eta kontrako errealidade horren aurrean, danak ez dau albiste txarrak izan behar, gaixotasunaren aurkako txertoaren aukera errealagoa da egunetik egunera, eta etorkizunari baikortasun handiagoagaz aurre egiteko aukerea emoten deusku; tunelaren amaierako argia gure aurrean sortzen hasi da, baina hori bai, ez dogu geure burua engainatu behar, oraindik bide luzea dago-ta egiteko.

Guztiok dakizuenez, nire taldeak aurtan ez deutse osoko zuzenketarik aurkeztu aurrekontuei. Erabagi hori Batzar Nagusien osaerari buruzko hausnarketa errealista baten emaitza da, zabaltzen diran aukerei buruzkoa, eta, batez be, egoeraren larritasun izugarriari buruzkoa, eta Bizkaiagaz, bizkaitarrakaz, daukagun konpromiso zintzoa erakusten dau. Konpromiso hori inoiz baino handiagoa da gaur egun, eta Bizkaiak, zirkunstantzien barruan, tresna onenak, tresna posible guztiak eta 2021. urte konplexu honen berezko zailtasunak ahalik eta ondoen konpontzeko behar besteko gaitasuna eukitea lortu gura dau. Helburua da aurrekontu honetako euro bakotxa hori guztia lortzeko lagungarri izango dala ziurtatzea. Aztertu daigun labur-labur 2020a, administrazioek pandemiaren ondorioei zelan heldu deutseen; hainbat tresna bultzatu dira krisia hasi zanetik.

Bizkaiaren kasurako, Batzar Nagusi honeetan zerga-geroratzeakaz lotutako neurriak baliozkotu dira, eta, aldi berean, beste neurri batzukaz osotu dira, enpresa-ehunari likidezia handiagoa errazteko, banku-krediturako irisgarritasun handiago baten bidez. Badakie, ze holan esan dogu Batzar honeetan, guretzat ez zirala nahikoak, kasu askotan babestu ditugu, baina diru-sarreraren kontzeptu horren beharraz be berba egin dogu: 0 sarrera, 0 zerga. Edozelan be, neurri horreek, funtsean, euste-fase batekoak izan dira, eta neurri horreetako gehienak, esan bezala, gure aldeko botoa eduki dabe, eta, neurri handiangoan edo txikiangoan, inguruko beste administrazio eta gobernu batzuek be aplikau ditue. Halanda be, kasu horreetan, laguntza

zuzenagoak be emon dira aldi berean; batez be, langabeziak nabarmen gora egin ez daian eta enpresak desagertu ez daitezzen. Zuek guztiok imajinatuko dozuenez, enpresentzako eta autonomoentzako zuzeneko laguntzakaz lotutako batez bestekoez nabil.

Asko berba egin dogu horretaz, eta oso ondo ezagutzen dozue nire taldeak Foru Gobernuagaz gai honen inguruan daukan desadostasuna. Eta askotan leporatu dot gai honetan ausardia falta izan jakela. Baina ez deus iraganari erreparatu gura, orainari eta etorkizunari begiratu gura deus; are gehiago, Bizkaiak bizi dauen egoeraz jabetu, eta hortik aurrera gure lurraldea prestetan hasi behar dogu, tuneletik urtetean aurkituko dogun errealidadearen aurrean. Eta, horregaitik, funtsezkoa da galdetzea zein izango diran aurtengo erronkak. Gure ustez, babesa konbinatzeko daukagun gaitasunean dago erronka, euste-fase honetan bizi izan dan lez, eta, aldi berean, hazkundea bultzatzeko baliabideen berresleipena erraztu behar da. Hori da nire taldearentzat gakoa, aurrekontu horrek euste-egoera baten bilakaeran hartu behar dauen zereginaz ohartzea, berreskuratze-egoerara igarotzea, eta onartzea ez dala trantsizino disruptibo bat, batzuek planteatzen daben lez, baizik eta etengabeko zeozer, beti be, bizitzak eta enpleguak salbatzeko premisa horren pean.

Halanda ze, ze politika sartu beharko lirateke edo ze hobekuntza jaso beharko litzateke helburu hori lortzeko? Bueno, galdera horri erantzuteko, une arruntetan, aurrekontuaren ikuspegitik, aurrekontuko gastuaren kapitulu bakotxari erreparatuko geunskio, gastu mota horrek hazkundean izan ahal dauen eraginari, hau da, biderkatzaile fiskalari. Baina une honetan, Covidaren garaian, normalak ez diran garaietan, galdera honi erantzuteko, krisia bi fase horretan banatu behar da. Euste-fase bat, gainditu egingo doguna, planteamentua txertoak inokulatzeko gaitasunagazko zuzenean proportzionala izan daiten, eta errekupezino-fase bat, zeinaren zain gagozan oraindik, noz hasiko, kalkulu baikorrenak uda ondoren kokatzen dabelarik.

Esan bezala, birusari eusteko fasean, gure lehentasuna lan-merkatua eta enpresak babestea izan da, eta, batez be, ekoizpen-sareari eustea, enpresak zarratu ez daitezzen, eta langileak, euste-fasea igaro ondoren, langabezian amaitu ez dagien. Berreskuratze-fasean, aurrekontu- eta zerga-neurri desiragarriak dira hazkundean eragin handiena daukienak, baina baita lurraldeari bultzada handiena emoten deusienak be, krisiaren ondoren bideragarrienak diran sektoreetara bideratuta. Hori da gure ustez be gakoa, eta kezkatuta gagoz gauzak, jakina, ez doazelako ondo. Joan dan barikuan, Barne Produktu Gordinaren (BPG) datuak aurkeztu zituan INEk, eta izan dauen beherakadaren arrazoi nagusia Covida dala adierazoten eban, ez da ta halakorik inoz gertatu. Urtebeteko krisi sanitarioaren ondoren, Bizkaiko eskariak behera egin dau etengabe, eta aspaldi ekonomiaren motorra izan zanak ez dau funtzionatzen orain, eta sektore batzuk, besteak beste, merkataritza, ostalaritza edo kultura, euren une kritikoenak igarotzen dabilz.

Era berean, kezka handiz ikusten dogu industriaren gainbehera, gure zutabeetako bat izan zana, inbersinoa beherantz doalako eta esportazioak gorritz dagozalako. Bitxia bada be, ez da hainbeste denpora gure enpresen esportazio-ahalmenari balioa emoten geuntsala, eta azken urteetan susperraldi ekonomikoaren eragile izan diranez, azken krisialdia izan da. Nire ustez, funtsezkoa da gaur egun bizi dogun egoeraz jabetzea; izan be, krisi-egoerak sektore publiko osoaren mugak ezarten ditu, pandemia honetan segurtasun-sarea dan aldetik, baina, era berean, bere paper biderkatzailea edo palanka-papera bere gain hartu behar dau, Bizkaia goiburuan jarten laguntzeko. Osasun-krisi honen ondoren helduko dira erronka barriei heltzeko bermeakaz. Eta azken zentzu horretan, pandemiaren ondorioei buruzkoan, aurrekontuen eztabaida honek bere garrantzia daukala uste dot. Gure ustez, aurrekontu horrek bere ahalmen potentzialaren zati bat galduko leuke hurrengo asteetan hobekuntzak sartu ezean, gaurtik hasita, eta bi gai horreen pean, gure ustez eztabaidaezinak diran bi axioma horreen pean, hau da, bizitzak eta enpleguak salbatzea, gogoratzen dogu-ta ez dala susperraldirik egongo txerto barik, eta osasun-krisi honen okerreana pasatzen gabilzan bitartean, tunelaren amaiera

ahalbidetzen dauen zati hori da-ta, hau da, txertaketaren kudeaketa, hobetzeko tarte handia dago-ta hor be.

Bizkaiak dituan erronken aurrean, lidergoa eta estrategiak behar ditugu. Izan be, ikuspegi hori da, funtsean, aurrekontu batek jorratzen dauena, eta, oraingo honetan, errealdade hori are larriagoa da, eta premiazkoa da neurri ausartak hartzea; izan be, egoera horretan oso gogoan euki behar dogu eta jakin behar dogu baliabide publikoak, batzuk horren jakitun dagozala emoten ez badau be, ez dirala amaigabeak. Danok dakigu, iraganeko krisialdian lez, aurrekontuaren efektu biderkatzailea be mugatua dala, ez bakarrik ahalmenetan, baita denporan be, Europar Batasuna jarraitzen dabilen politika aitatu da, eta zerga-arauei jagokenez emon dauen aukera hori, zorpetzeko aukera hori, baina ez dogu ahaztu behar hori ez dala betierekoa izango, eta baldintza batzuen mende egongo dala. Eta espazio horretan kokatu behar ditugu, halaber, Next Generation Europako Funtzak, ganbera honetan hainbeste eztabaidatu ditugunak, guretzat lurraldeko aurrekontuen b aldea dira-ta. Eta ziur gagoz heltzen diranean, nahiz eta uste dodan gai honetan zuhurrak izan behar dogula, funtsezko ekarpena izango dirala Bizkaiaren susperraldi desiratuaren fase horri ekin ahal izateko.

Jakin behar dogu laguntza horreek ez dirala betirako izango. Beraz, funtsezkoa da horreek heltzeaz gain, heltzen diranean, gure mende dagozan tresnei, hau da, aurrekontuari eta zerga-politikari, ahalik eta protagonismo handiena emotea. Gaur goizean zehar asko berba egin da eta aurrerantzean be berba egingo da gai honetaz; halanda ze, oso labur berba egingo dot. Bai, zerga-politika oso garrantzitsua da, baina hemen oso desadostasun handiak dagoz zertarako balio dauen eta zertara bideratu behar dan erabagiteko, eta, jakina, gure eretxiak, eta askotan esan dogu, lehiakortasuna irabazteko balio behar dau.

Bizkaitarrok ekarpen handia egiten deusagu Aldundi honen diru-kutxari. Aurkeztu deuskuen proiektuaren arabera, 7.970 milioi euroko zenbatekoa lortzen da, eta konpromiso instituzionalak kitatu ondoren (konpromiso guztien ia %80), 1.595 milioi euroko aurrekontua geratzen da Bizkaiko Foru Aldundiaren politikak garatzeko.

Diru-sarrereren egiturari jagokenez, %72 baino gehiago errentaren ganeko zergaren eta balio erantsiaren ganeko zergaren bidez justifiketan da. Bestela esanda, egoera ekonomikoari estu lotutako 2 zerga, bai lanagaitik, bai kontsumitzeko gaitasunagaitik; halanda ze, ez litzateke zentzugabea izango ziurtatzea kontzeptu horreek oso sentiberak dirala gaur egungo inguruabarretan gertatzen diran aldaketakazko. Alarmismoan erori barik, zuhurtzia be azpimarratu behar da, Foru Gobernuak 2021ean baino diru-bilketa txikiagoa kalkulatu dau-ta, bistakoa da. Baina, inoiz esan deusuegun lez, uste dogu aurreikuspenak gertaerek jada gainditu daben premisa batetik abiatzen dirala, premisa zaharkitu batetik.

Bai, hala dinot, 2021erako hazkunde-egoera planteetan dabelako aurrekontuetan eta diru-sarreretan, BPGaren hazkunde-tasa %8,9koa izanik. Datu hori Eusko Jaurlaritzak irailean 2021erako egindako aurreikuspenari jagoko, artean bigarren olatuak ez eban-ta bete-betean jo, ezta bigarrenak be. Eta ez zan aurreikusten, jakina, une honetan bizi dogun osasun-krisiaren hirugarren eraso hau. Izan be, duela gitxi, Eusko Jaurlaritzak berak %8,6raino jaitsi dau EAeko BPGren hazkunde-aurreikuspena 2021erako, 3 hamarren gitxiago, eta horrek kezkatzen gaitu gu. Zalantza barik, aurrekontuen esparruan funtsezkoa da aurreikuspenakaz lan egitea, baina beste erreferentzia batzuk be aitatu geinkez, epe laburrera eta ertainera egoera bat planteetan dabenak, eta zeozer egiten badabe kezka horretan sakontzea da. Bi iturri aitaturko ditut. Lehena, BBVA Researchek urriaren 28an Euskadin BPGaren hazkundera 2021ean %5,8koa izango zala kalkulatu eban. Eta, bestetik, Funcasen txostenak, autonomia-erkidegoen aurreikuspen ekonomikoei buruzko abenduko txostenean, Euskadin 2021ean BPGren hazkundera %6,1ekoa izango zala ziurtatzen eban. Herrialdeko batez bestekoa baino txikiagoa be bazan, eta industria-sektorearen eta esportazioen beherakadak kalte egin eutsela uste eban.

Bertaratutakooi ez jaku ahazten proiektuzino horreen artean desbardintasun asko dagozala. Eta, beraz, horren aurrean zuzentzerik handiena aldarrikatu behar da; izan be, 2021erako aurreikusitako susperraldi bortitzak ez dau adierazoten uste bezain bizia izateko modurik, eta, jakina, ez ditugu ezagutzen gure ehun ekonomikoan izango dituan behin betiko ondorioak, bai eta diru-bilketan izango dituan ondorioak be, kutsatze-kasuak ugaritzeagaitik, hura kontrolatzeko behar diran neurrien zorrotasunagaitik, eta abar. Gero eta argiago ikusten da iragarri ziran ondorio negatibo horreek, hain aldi baterakoak izatetik urrun, ia egiturazkoak bihurtzen hasi dirala. Horren erakusgarri da, era berean, Lan eta Gizarte Ekonomiako Ministerioak argitaratu dauen datua, non ohartarazoten dan abenduaren 31n Bizkaian 716 enpresak eukiela urteko saldoa Gizarte Segurantzaren gitxiago izena emonda. Argi dago gure ekonomia- eta ekoizpen-sarea nabarmen suntsitu dogula.

Oso albiste txarrak dira; izan be, suntsitutako enpresa horreetako bakotxaren atzean, pertsiana botatzen dauen autonomo bat dago, eta emakume eta gizon batzuek euren bizitza- eta lanbide-proiektua eraitsi egin dala ikusten dabe. Eta horren aurrean, guk geure buruari galdetzen deutsagu: ze urtenbide eskaini ahal deutsegu abenduaren amaieran Bizkaian egozan 73.080 langabetu horreei? Aurrekontu horrek oso kontuan izan behar ditu lurraldeak bizi dauen egoera eta langabezia- eta langabezia-arazoa. Errealidade horrek, ganera, emakume-itxura dauka, eta ia 40.000 emakume dagoz langabezia. Ez dira ahaztu behar 45 urtetik gorako langabeak (guztizkoaren %51) edo iraupen luzeko langabeak (%53). Argi eta garbi, larritasun-egoera bat da Bizkaiko milaka familiarentzat; izan be, euren lan-etorkizuna egunez egun zailtzen dabilela ikusten dabe, tunelaren amaiera irrikaz itxaroten daben bitartean, eta, batez be, ERTE egoeran dagozan milaka bizkaitarrentzat.

Barrero dinogu, gure lehentasuna da, eta askotan esan dogu tribuna honetan, gizarte-politikarrik onena enpleguaren bidez erraztu geinkena dala, inbersinoa eta enplegua sortzeko baldintzak sortuz, eta ekintzailtza be ez dogu ahaztu nahi. Askotan egin dogu hori be, daukan garrantzia, gure lurraldeko DNAGaz zerikusia daukana, gure historiagaz eta gaur egun ezagutzen dogun lurraldea eratu dauenagaz, gaintitu beharreko zailtasun guztiak gorabehera. Gure ustez, beharrezkoa da, eta beharbada ez da nahikoa egiten aurrekontu honetan, gure ekintzaile-profila sustatzea. Uste osoa dogu espiritu hori ez dala berreskuratuko, Bizkaia torre askoren bidez, zuek birmoldatuko dozuena, baizik eta ingurune erakargarri bat bultzatzeko gai zarielako, ingurunea esan gura dauen horregaz, aukera-ekintzailtza errealidade bat izan daiten, eta helburu horrek, jakina, protagonismo oso garrantzitsua izan behar dauela eta protagonismo berezia hartu behar dauela uste dogu, berreskuratzea, elementu dinamizatzaile lez jardunez.

Aurrekontuei buruz berba egiten danean, dana lotuta dago, eta kontzeptu berberak ditu ardatz: zelan eta noz hasiko dan susperraldi desiratua, lurraldearen lehiakortasuna, enpleguari eusteko gaitasuna, enplegua galtzen dabenak babestea. Baina hori guztia ez da behar dan moduan garatuko azpiegitura egokirik ez badago, konektagarritasunaz eta mobikortasunaz berba egiten ez bada, eta tribuna honetako eztabaidaren ganean egoten jarraitzen badau, metroaren 4. eta 5. lineakaz, egiteko dagozanakaz, Errekaldeko zubibideagaz eta abarregaz gertatzen dana, urtez urte galdutako aukerak.

Amaitzeko, nire hitzaldiaren hasieran esan deutsuedan lez, nire taldeak aurten ez dau osoko zuzentzerik aurkeztu; hausnarketa baten emaitza da, eta politika baliagarri, neurritsu eta ulerkor baten alde apustu argi eta irmoa egitera bideratuta dago, konfrontazioaren aurrean alkar ulertzeko ahaleginaren alde, eta gure lurraldeagazko konpromiso handi baten erakusgarri da konpromiso hori, gaur inoz baino gehiago, Bizkaia kontuan har tu daian lortzea. Tresna posible guztiakaz eta egoera konplexu honetan daukaguzan zailtasunak gaintitzeko behar besteko gaitasunagaz. Oso ondo dakie hori Foru Gobernuako kideek; izan be, une honetan, gaur, guk ezin deutsagu aurrekontu horri oneretxia emon, badakie, ezagutzen dabe, eta uste dot badagoala denpora aurretik horrek esan gura dauen aukerea aprobezetako: ikuspegi errealista

eta lurraldeagazko konpromisoa. Nire taldea eta baita ni neu be jokatzeko eremua zabaltzearen aldekoak gara, alkar ulertzea eta lankidetzara areagotuz.

Batez be, bizi ditugun zailtasun-uneetan, uste dot konpromiso horren adibide eta erakusgarri sobera emon ditugula osasun-krisi honen kudeaketan. Ez dot zalantzarik aurrekontu horrek legitimidade handiagoa eukiko dauela, gizarte-harrera handiagoa, ezbardinen arteko adostasun-puntuak aurkitzeko gai bagara; gure borondatea ekarpenak egitea da, aurrekontua hobetzen laguntzea; horregaitik, tribuna honetatik dei egiten dot, nurrekontu honetan gai honi heltzeko behar diran tresnak lehenesteko. Aurrekontua tresna politiko bat da, Gobernuaren aldetik politika egiteko modu bat be erakusten dauena, baina baita, zergaitik ez esan, oposizino-lana egiten dauenean Gobernuan nor ez dagoan zehazteko be. Eta holan erakutsi nahi izan dogu, eskerrik asko.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias, señora Fernández Angulo. Tiene ahora la palabra el representante de Euskal Sozialistak, el señor Otermin Eraso.

El Sr. **OTERMIN ERASO** jaunak: Señora presidenta, señoras, señores, buenos días. Egia esan, eta egoera arruntetan, aurrekontuarena da Batzar Nagusietan eztabaidatu eta onartzen dan foru-araurik garrantzitsuena. Bizi dogun Covid-19 pandemia bezalako muturreko egoera baten egitea, hain zuzen be, 2008ko krisi ekonomikoaren ondorioak arrastaka daroaguzanean, nire ustez, garrantzi erabakigarria hartzen dau. Segurtasuna eta publikotasuna bezalako balioetan eta horreen gaitasunean konfiantza izatearen nahiz ezbehar horreei aurre egiteko ekintza politikoaren ondorioz, Foru Gobernuak aurrekontu batzuk ekarri ditu ganbera honetara, eta horreetan jasoten dira, modu errealista eta egiaztatuan, pandemiak eragindako hondamendiei berehalako erantzuna emoteko garatu beharreko politikak.

2021erako aurrekontu-proposamena, zerbitzu publikoak, gure gizarte-zerbitzuak, garraio- eta mobikortasun-zerbitzuak eta herritarrentzako arreta- eta babes-zerbitzuak indartu eta hobetuko dituana. Gastua injektatzeko baliabide eta politika garrantzitsuak jasoten ditue, ekonomia eta enplegua suspertzeko inbertsino publikoa, eta etorkizuneko eraldaketei ekiteko baliabide erabakigarriak ezarten ditue, epe ertain eta luzera landu geinkezan eta jorratu behar ditugun eraldaketei ekiteko. Eta hori guztia Europako helburuakaz bat datozen proiektuakaz, gure ekonomiaren digitalizazioari, zaintza-politikei lotutako barrikuntzari eta klima-aldaketari jagokenez. Aurrean daukagu erronka handi hori dagoeneko. Aurrekontu sozial eta hedakorak, bai, eta sozialistok harro sentitzen garan premisa eta erispideetan oinarritutakoak, Europar Batasunak dinoanaren ildo beretik doazenak. Premisa horreek bat datoz Europagaz, Espainiako Estatuagaz eta Eusko Jaurlaritzak garatutakoakaz. Horregaitik, eta kontsiderazino horretatik abiatuta, osoko zuzenketen planteamentua, bai Elkarrekin Bizkaiarena bai Euskal Herria Bildurena, akats bat iruditzen jaku. Izan be, ez dakit kontziente diran, aurkezpenean entzun dodazan berba batzuegaitik dinot, euren planteamentuagaz une larri honeetan euren ekintza politikoa devaluatzen dabela, batez be Diputatuen Kongresuan hartutako erabagiak eta egindako ahalegina kontuan hartzen baditugu, Estatuko Aurrekontu Orokorak aurrera ateratzeko izan daben egitekoari jagokenez, gaur egun, zoritxarrez, hemen ikusten ez doguna, hain zuzen be.

Izan be, herritarrek behar daben osoko zuzenketa eraginkor eta beharrezko bakarra sozialistok be parte hartzen dogun gobernu aurreratuetan bultzatzen dabilzan neurriakaz aurrera jarraitzea da. Zuek, Elkarrekin Bizkaia eta Euskal Herria Bilduko jaun-andreok, babesten dozuezan gobernuen proiektuak eta aurrekontuak, ganera.

Badakizue Espainiako eskuinak aurreko krisi ekonomikoa zala-ta bultzatu ebanaren guztiz kontrako erantzuna inposatzen gabizala; horregaitik, etsigarria da ikustea zelan,

gaur eta hemen, beste ezereen ganetik jarri beharko litzatekeen ahalegin politiko itzel horretaz ez zarien jabetzen. Zerbitzu eta politika publikoak, baita herritarren aldeko helburu ideologiko propio eta legítimoak be. Izan be, osoko zuzenketa bat aurkeztean, zuzenketa-egileak esaten dau kontu horreek ez dabela balio, eta, beraz, itzultzeko eskatzen dau, uste dau-ta diru-sarrerak ez dirala nahikoak eta beharrezkoak behar diran gastu-politikak garatzeko.

Argi dago jokaera horregaz oso erreibindikatioa dan zirkulu bukaezin baten sartzen garela. Herritarrentzat praktikotasunik ez daukan zirkulu baten, ordea. Danok ados gagoz, salbuespen barik, askoz be diru-sarrera gehiago izatea gustatuko jakula, daukaguzan premia itzelei aurre egiteko, dimentsino eta kantidade itzelak behar dituen premiak, hain zuzen be, eta gure politikak osotzeko. Baina politika egiteko, edo ahal dana egitera mugatu, errealidadearen esparruan egiten dan ahalegina onartu beharra daukagu, edo aldarrikapenaren eta pankartaren eremuan geratu gintekez, larrialdiak aipatuz eta adierazoz, baina horreei ezelango konponbiderik emon barik.

Gaur, zuek, nire ustez, akats horretan erori zarie, erreibindikazio hutsean geratuz. Beste erakunde batzuetan jokutzen dozuen lez, askoz be eginkizun erabakigarriagoa, aktiboagoa eta garrantzitsuagoa izateari uko egitearen akatsean erori zarie, kasu honetan, Foru Gobernu honen aurkako jarrera beligerantea justifiketako asmo hutsagaz. Hau da, Gobernu honen planteamentuetatik urruntzea justifiketan saiatzeko, Jaurlaritza errealidadetik urrun balego lez, eta beste egoera batzuk ez elan be bat ez etorteko. Sentitzen dot, bai, eta sentitzen dogu sozialistok, oso jarrera okerra iruditzen jaku-ta oraingoa bezalako une larrian. Jarrera horrek bi alderdiren ikuspegi falta azalratzen dau, askotan, nahiz eta ez esan, aurrekontu-proiektuaren apustu eta ildo askoren bai espesnagaitik babesa erakusten dabenak, eta, halanda be, berariaz uko egiten deusie Bizkairako komenigarria bezain beharrezkoa dan horrelako aurrekontu-akordio bat babesteari. Askotan esan deusuegu, besteak beste, politika orokorrari buruzko aurreko eztabaidan; zuek Bizkaiko egoeraren diagnostikoaren zati handi bat partekatzen dozue, Foru Gobernu honegaz partekatzen dituzue plan estrategikoaren ardatzak, eta horreetan oinarritu eta gidatu behar dituzue legealdiko politikak eta pandemiari erantzuteko politikak. Eta 2021erako aurrekontu-proposamen honek koherentziaz erantzuten deutse ardatz horreei eta politika horreei, eta horren erakusgarri dira osoko zuzenketakaz batera aurkeztu dituen zatikako zuzenketak. Halanda ze, inplizituki bada be, hori guztia aitortzen dozue.

Gaur, Bizkaiko 2021erako aurrekontu-proiektu bat daukagu mahai ganean. Proiektu horrek 7.980,8 milioi euroko gastuak eta diru-sarrerak aurreikusten ditu guztira, eta kopuru hori 2020ko aurrekontuko bano %6 txikiagoa da, Covid-19 pandemiaren ondoriozko krisiak eragindako zerga-sarreraren beherakadaren ondorioz. Diru-sarreraren beherakada hori konpentsatzeko, Aldundiak proposatu deusku bere zorpetzea 294,3 milioi euro handitzea, 2020ko aurrekontuagaz alderatuta; horri esker, 9 foru-sailek 75,2 milioi euro gehiago eukiko ditue aurtan. Igoera hori %5,9koa da, eta 2021ean sailen erabilgarritasuna igotea ekarriko dau, 1.600 milioi euro inguruko gastu-mugara heldu arte. Halanda ze, Bizkaia Aurrera Planak Covid-19aren krisiari erantzuteko hasitako zereginagaz jarraitzen dauen aurrekontu baten aurrean gagoz, eta, horri esker, Aldundiari edozein egoerari aurre egiteko aukerea emongo deusan egiturea indartzen da, lau jarduera-ardatz nagusi identifikatuta. Dakizuenez, ardatz bakotzak Bizkaia aurre egin beharreko trantsizino handietako bati erantzuten deutso, eta trantsizino horreek, aldi berean, gizarte aurreratu guztiek aurre egin beharreko lau erronka nagusi dira. Zaintza modernoagoa, eraginkoragoa eta espezializatuagoa behar daben personan arretareduanzko trantsizino soziosanitarioa. Arlo honetan sartzen diran partidak, guztira, 10,2 milioi eurokoak dira, eta horreen artean Etxetik zentroen sarea nabarmentzen da. Asmoa da 4,8 milioi inbertitzea hurrengo urteetan, 6 Etxetik zentro irekitzeko, sare hori 22 zentrori arte zabalduz. Ardatz honetan sartzen dira, era berean, Nagusi Intelligence Center zabaltzeko partidak, Urdulizko torrean, edo eremu soziosanitarioko zainzaileak prestetako plana.

Metroa eta tren garraio publikoaren ardatz izango dituan mobikortasun jasangarriago baterako trantsizinoa eta oinez eta bizikletaz egindako joan-etorrien aldeko apustua, 55,7 milioi euro inguruko inbertsinoakaz. Esparru horretan, 2021eko aurrekontuan beste bidegorri batzuk be aurreikusi dira, besteak beste, Zornotza eta Durango arteko Bizkaiko lehen bizikleta-bidea. Baita Bakio eta Bermeo arteko bide berdeak eta Bilbo eta Txorierra arteko Lezamako bide zaharra be.

Trantsizino digitalak 10,8 milioi euroko partidak ditu banda zabala lurralde osora hedatzeko, ETEak eta tokiko merkataritza digitalizetako, edo Bizkaiko 42 Eskola abian jarri eta profil digitalak prestatuko. Ardatz honetan kokatzen da Batuz, zergadunari laguntzeko helburuagaz iruzur fiskalaren kontra borrokatzeko tresna barriaren hedapena.

Bizkaia hidrogenoan eta banaketa elektrikoko sare adimendunetan Europako erreferente bihurtu gura dauen energia berriztagarri eta ez-kutsatzaileetarako trantsizino energetikoa; ardatz honek 10,3 milioi euroko inbertsinoa barne hartzen dau Energy Intelligence Centerren eta Automotive Intelligence Centerren. Halanda ze, helburua argia eta asmo handikoa da: azkar aurrera egitea, Bizkaia funtsezko esparruetan kokatu arte, Euskadiko tren-makina eta Europako eragile garrantzitsua izaten jarraitzeko. Hori esanda, zerga itunduen bilketaren aurreikuspena 7.403 milioi eurokoa da, eta jaitsiera %9,8koa aurreko ekitaldiko aurrekontuagaz alderatuta, diru-sarreraren iturri nagusian, zeina zorpetze handiagoagaz konpentsatuko dan, 410,3 milioi euro arteraino. Holan, aurrekontuaren zenbateko osoa 2020ko ekitaldiko bano %6 txikiagoa izango da. Horrek esan gura dau 294,3 milioi euro gehiagoko zorra izango dala, eta, besteak beste, garraio publikoaren defizitak estaltzeko erabiliko dala: 17 milioi Bizkaibusera bideratuko dira, eta 12 milioi Metro Bilbaora. Era berean, 60 milioi zorra onartu da, kopuru hori Bizkaiko 112 udalerrien zerbitzura jarteko; beraz, udal-finantzaketarako partida ia ez da aldatuko aurreko urteko aurrekontuagaz alderatuta.

Bizkaiko 2021erako aurrekontuak 916,7 milioi euro bideratuko ditu lurraldeko udaletara. Foru Aldundiko 9 sailek 1.590 milioi euro izango ditue 2021ean; horreetatik, Gizarte Ekintzak 607 milioi euro kudeatuko ditu, gitxi gorabehera, 62,7 milioi euro Iraunkortasunean eta Ingurune Naturelean, 62,9 milioi euro Euskara, Kultura eta Kirolean, 54,4 milioi euro Ogasunean eta Finantzetan, 167,4 milioi euro Garraioetan eta Mugikortasun Jasangarrian, 70,8 milioi euro Herri Administrazioan eta Erakunde Harremanetan, 65 milioi euro Enplegu, Gizarte Inklusio eta berdintasun Sailean, eta 283,3 milioi euro Azpiegitura eta Garapenean.

Estatuagazko hartu-emon ekonomikoak zuzentzen dituen erakundeakaz lortutako akordio historikoen ondorioz, 294,3 milioi euroko zorra jaulkitzen dau aurrekontu-proiektuak, eta herritarren esku jartzen ditu eskura dagozan politika ekonomikoko baliabide eta tresna guztiak, zorrotasunez eta erantzukizunez finantza- eta ekonomia-kudeaketan, aitatu dogun lez, 60 milioi euro gehiago gordetzen ditu-ta 112 udalerriaz partekatzen. Bizkaitarrek nabarmen gaintu dabe urrian onartu behar izan eben doikuntza, eta aise gaintu ditue Elkarrekin Bizkaiatik eta Euskal Herria Bildutik egin deuskuezan proposamenak. Euskal Herria Bilduk 67,7 milioi euro gehiago behar dituan aurrekontu-proiektu bat aurkeztu dau, adinekoen Arreta Zerbitzuan hainbat jarduera egiteko, besteak beste, jasangarritasunaren eta natura-ingurunearen arlokoak, jarduera horreetarako zenbatekoak nondik atera leitekezan behar beste argitu barik, eta, edozelan be, zorpetzeko gaitasunari helduz, dagoeneko aplikatzen gabilzan arren, eta zerga-berrikuspen bati helduz, zeinaren ondorioak ezin ditu inork kuantifikatu, egoera ekonomikoak ez dau-ta halakorik ahalbidetzen.

26,6 milioi euro gehiago eskatzen ditu zaintza-politikakaz zerikusia daukan guztirako (GUFÉ, Gallartako zentroa eta abar), diru hori nondik ateraten dan esan barik, eta oso diluituta agertzen da gero ganbera honetan laster eztabaidatuko ditugun zuzenketa partzialen artean, 100 milioi euro ingurukoak.

Planteamentu hori egin, eta, aldi berean, zaintza-politika indartzen dauen aurrekontu-proiektu bat bueltetako eskatu dabe, gizarte-politikei eskaintzen deusieguzan 650,5 milioi euroak alde batera itxita. Era berean, Iraunkortasunerako eta Ingurune Naturalerako aurrekontu-proiektuaren proposamenari zenbait neurri gehitu deusiez (41,1 milioi euro), eta ez deuskue esaten nondik atera geinken diru hori, zorpetze bidez ezin da-ta, muga gaindituta daukagulako, zuek guztiok oso ondo dakizuen lez.

Bestetik, zuzenketa partzialen eztabaida egin gura dabe Foru Gobernuari eusten deusien taldeei esker, hala erabagi genduan-ta kontzeptu gitxi batzuk aldatzen saiatzeko. Ikuspegi horretatik, zentzuzkoa eta komenigarria da bizkaitarrentzat osoko zuzenketak egitea? Sinesgarria da aurrekontu horreei izaera hedakorra eta soziala ukatzea, Bizkaiko udal askotan beste aurrekontu-eztabaida batzuetarako erreferente diranean? Izan be, euren osoko zuzenketagaz ezetz esaten dabilz ganetik iragarri dodazan partida guzti-guztiei. Benetan, hori da bizkaitarrek behar dabena? Sentitzen dogu jarrera hori, eta sentitzen dogu Elkarrekin Bizkaiaren jarrera be. Pandemiaren aurkako borrokan jarraitzen dogu, planteamentuei jarraipena emoteko, indarra galdu ez daben planteamentuak diralako, Foru Gobernu honen zeregin politiko instituzionalari zentzua emoten jarraitzen dabenak, besteak beste, enplegua sortzea, ekonomia suspertzea, zerbitzu publikoak kalidade- eta unibertsaltasun-parametroetan mantentzea, eta okerren dagozanakazko ezinbesteko alkartasuna. Uste dot horreek eta ez beste batzuk dirala, era berean, bizkaitarren gehiengo sozial handi baten lehentasunak, euren erakundeen erantzun argiak eskatzen ditue-ta ziurgabetasunez beteriko giroan. Hala-ta guzti be, etengabe entzuten dogu aurrekontuak, aurrekoak lez, kontinuiastak dirala, deskalifiketako ahaleginean dabilzala, benetan pandemiaren aurretik geunkazan orientazinoa eta ibilbide-orria balioesten dituenen; hori gorabehera, eta gure Foru Aldundiaren finantza-ahaleginagaz batera, bizkaitarrentzat funtsezkoak diran gizarte-politikak eta zerbitzu publikoak mantentzea ahalbidetzen dabe.

Eta ez dira hain txarrak izango, aurkeztu deuskuezan eta laster eztabaidatuko ditugun zuzenketa partzialak ikusita. Nahikoa ez dirala uste dozuen diru-sarrerei jagokenez, bitxia da proposatzen dozuezan zenbait gauza, besteak beste, zerga-erreforma bat, Madrilan zuekaz 2022rako adostu doguna. Zalantzan jarten dozue, era berean, European alkarregaz borrokatu ditugun akordioak, Ministroen Kontseiluko kideek sinatu dituenak zorraren eta defizitaren mugak handitzeko eta erreferentziazko tasak adosteko. Horregaitik dira osoko zuzenketaren proposamenean jarten dozuen euren gain hartzeko gai, hau da, zorra 144,6 milioi euro gehitzera behartuko gindukezana. Zalantzan jarten dozue adostu dogun eta Espainiako Gobernuak parte hartu dauen erantzun-esparrua. Emoten dau, ganera, gogaitu egiten zaituela Espainiarako Europako funtsak eskuratzeko sustatu ditugun akordioek; azkenean, zalantzan jarten dozue dana, zalantzak eta ziurgabetasuna sortzen dituzue, eta guztiz kaltegarriak dira gure egonkortasun sozial eta ekonomikorako. Ez dakizue Europako funtsakaz finantzatu gura diran proiektuak horreek sustatzen dituen erakundeen aurrekontuetan agertu behar dirala?

Bestetik, beste ohar pare bat. Aurkeztu deuskuzuen zuzenketetatik 2,2 milioi euroko murrizketa ondorioztatzen da, gai hori funtsezkoa izanik; bitxia benetan. Azken baten, ez dot uste enpleguaren kalidadea eta duintasuna hobetzeko modu koherentea danik, ezta enpleguaren kantitatea hobetzeko be; kontuan hartu barik, ganera, autoenplegurako laguntzak ia guztiz ezabatu dozuezela proposamenean, eta horrek esan gura dau urtean martxan jarten diran 1.000 proiektuak ia guztiz ezabatzen dirala.

Era berean, bardintasunezko aurrekontua dala azpimarratu behar dogu, %1,2 bardintasun-ekintza espezifikoean inbertitzen dauena, genero-eraginaren aurretiazko balorazinoan adierazoten dan lez, eta nabarmen handitzen dauela Bardintasunerako Zuzendaritzaren aurrekontua.

Zerga-erreformarako konpromisoa eskatzen dabe, argi eta garbi dinogu, eta konpromisoa hartzen dogu errealdade barrira egokitutako zerga-erreformari ekiteko, zerbitzu

publikoak indartzeko eta enplegua sortzen dauen ekonomia babesteko, Europako zerga-konbergentziara bideratuta, eta ekonomiara eta sortzen dabilzan erronketara egokitu ahal izateko, ingurumen-erispideak barruan dirala, jakina. Izan be, Eusko Jaurlaritzaren akordioetan be sartu dogu, arazoa da zuek hemen, bai Euskadin, bai Bizkaian, Espainiako Gobernuan planteatzen dozuaren kontrakoa planteatzen dozuela, eta hori dinot, Madrilen sozialistakaz batera onartu dozuelako koiunturazko aldaketa batzuk sartzea, hain zuzen be, defendatu dozuelako Covid-19aren ondoriozko krisi ekonomikoko egoereagaz ez dala zerga-erreformak egiteko une egokia. Orduan, zergaitik espero behar dogu susperraldi ekonomiko eta soziala Espainian, baina ez Euskadin, eta, horregaitik, ezta Bizkaian be?

Bide batez, eta esan behar deusuet Espainian sustatzen dozuezan aldaketek 2013an bultzatu genduzan erreforme baliua emoten deutseela, zuek, ganbera honetan, hainbestetan zalantzan jarri dozuezan arren. Holan, eta adibide lez, soziedadeen ganeko zergan, 2017ko erreforman, soziedade handiek ordaintzen daben gitxieneko tasa %17koa eta mikroenpresek %15ekoa sartu genduan. Eta aukera haretan danetarik deitu euskuzuen arren, ondoren Unidas Podemos erakundeak, Espainian, tasa efektiboaren %15era heltzea defendatzen dau. Bitxia, ezta? Bada, hala da. Eta PFEZari jagokonez, 2021erako Estatuko aurrekontu orokorretan adostutako aldaketa bakarra tarte barri bat sortzea da, 300.000 eurotik gorako atxikipen-tasa kalkuletako oinarriaren zatiari, eta horri %47ko atxikipen-tasa aplikauko jako. Euskadin, 2013an, Alderdi Sozialistak sartuta, 126.850 eurotik gorako errentek %47 ordaintzen dabe, eta 184.950 eurotik aurrera, %49. Hau da, orain erregimen komunerako ezarritako gehienekoa baino 2 puntu gehiago, esan dodan lez, 300.000 €ko errentetarako.

Halanda ze, sentitzen dot Euskal Herria Bilduk eta Elkarrekin Bizkaiak jokatu daben papera, sozialistei politika aurrerakoia zer dan eta zelakoa izan behar dauen irakasteko aprobeztatzen dabe-ta beti, eta konpromisoak hartzeko aukerea daukienean, guztion onerako, ahuldu egiten dira, eta horrek agerian ixten dau akordiorako eta aniztasun politikoaren kudeaketarako kulturarik ez daukiela. Eta aurreratzen deusuet talde sozialistak baiezko botoa emoteko asmoa daukala, bai zerbitzu publikoak bermatzeko nahikoa baliabide egoteari, bai gizarte-eskubideak zabaltzeari eta enplegu barritzailea eta kalidadezkoa sortzen dauen jarduera ekonomikoa sustatzeari. Sozialistok baiezkoa emongo deusiegu desbardinaren arteko akordioei, eta herritarrek agindu euskuen egonkortasun politiko eta instituzionalari, eta, arrazoi horrengaitik berengaitik, sozialistok ezezkoa emongo deutsegu gaur aurkezten jakuzan proposamen maximalistei, beste alderdi batzukaz adostasunez zikintzeko bildur diranei, euren alderdien premiei begiratzen deutseenei, bizkaitarren premiei begiratu beharrean, hau da, biharko titularrari begira dagozanei legegintzaldi honen ondoren ixten dogun etorkizunaz. Besterik ez. Eskerrik asko.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias a Usted, señor Otermin Eraso. Y cedo la palabra al representante de Euzko Abertzaleak, señor Lekerikabeaskoa Arrillaga.

El Sr. **LEKERIKABEASKO ARRILLAGA** jaunak: Bai, egun on danori. Buenos días a todos. Gracias señora presidenta. Las cosas no surgen por sí mismas, no se hacen por sí mismas, este presupuesto tiene sus bases sólidas y se van a sacar a base de trabajo. Cumpliendo la palabra dada, las palabras se convertirán en acciones, gracias al trabajo de unos cuantos, los de siempre.

Estamos ante una situación grave, y así lo han afirmado mis precedentes. En Bizkaia, en Euskadi, en el mundo. Estamos inmersos en una situación pandémica, en plena emergencia sanitaria, social y económica. Y todavía nos tocará vivir situaciones difíciles. Diría que aunque avistamos ya la cumbre, nos queda aún un duro ascenso por delante.

En cuanto a la Diputación, los trabajos de urgencia, señor Murillo, nuestros mayores, discapacitados, han sido meses duros para ellos, para sus familias, para todos y cada uno de los trabajadores, para usted y para su departamento, para todos. Han sido días duros para los apoderados, compañeros y trabajadores de todos los departamentos, desde aquí vaya mi solidaridad para todos ellos en nombre de mi grupo.

Dentro de unos días, gracias a la vacunación, muchas personas mayores así como las personas que trabajan con ellos, se encontrarán en otra situación, todos estaremos en otra situación. El miedo y el sufrimiento irán remitiendo, pero poco a poco. Esto no ha terminado, es un gran paso, pero seguiremos en malas condiciones. A día de hoy, las previsiones apuntan a que necesitaremos dos años, a pesar de todo, para afrontar los retos que tenemos vbm, lop, a la situación de 2019.

Esta vez también hemos caído con este golpe, pero tendremos que levantarnos y avanzar; lograremos hacerlo, entre los que estamos dispuestos a hacerlo, lo conseguiremos. Pero tal y como he dicho al inicio, las cosas no se realizan sin más, y las soluciones a los problemas no suelen caer del cielo. En este punto, quisiera hacer una pequeña reflexión acerca de algo que la gente da por hecho, y que parece carente de valor. La señora Unzueta lo ha comentado, pero nadie más. Cómo puede ser que, según los datos de la semana pasada, los presupuestos de Bizkaia, con 873 millones menos que el año anterior y unos presupuestos generales en torno al 6%, incrementen los presupuestos de gestión de la Diputación en un 7,2% y los de los departamentos en un 5,6%. ¿Cómo es eso posible? ¿Porque sí? ¿Porque ha tocado así, sin más? Pues, no. Ello es posible, porque hay quien ha realizado su trabajo justo donde le correspondía.

En su momento, durante la negociación del CUPO, y más recientemente, el año pasado, en los acuerdos para alcanzar capacidades y cantidades de endeudamiento. Esta propuesta se debe a que algunos han hecho bien su trabajo. Para que quede claro, quiero decir, que no estuvieron en aquel trabajo ninguno de los aspectos que hoy se han puesto aquí como enmiendas de totalidad.

Gracias a aquel trabajo, podemos presentar el presupuesto más elevado que hayamos tenido, en esta situación, un presupuesto de 1.802 millones de euros. Si no, seguro, 1.550. Estaríamos hablando de unos 1.600 millones de presupuesto y de lo que eso supone, dónde reducir, dónde reducir y qué no hacer.

El fruto del trabajo anterior y del trabajo de los departamentos es que hoy tengamos esta propuesta de presupuestos, y dos partidos, dos partidos que ni se han ocupado de ese trabajo anterior, que no lo han mencionado ni reconocido, hoy aquí os pedimos que devolvamos los presupuestos. Si tenemos 1.802 millones, ¿para qué queremos destinar esa cantidad?

El Diputado General, Rementería Maiz, dijo que para llevar a cabo las transiciones tenemos que movernos de esta situación, necesitamos años, transición sociosanitaria, transición de la movilidad, transición digital y energética. Son los siguientes pasos. En el pleno de política general, en septiembre, se presentaron los tres pilares de nuestro rumbo. Uno, la modernización de la obra social. Dos, empleo y actividad económica. Y tres, la mejora del territorio. De ahí que en el pleno posterior aprobáramos las resoluciones de octubre. Se aprobaron doce, nosotros tenemos en cuenta las doce, y trabajaremos para llevarlas a cabo. Vosotros, que tengo mis dudas, aceptáis aquí, y oídas las cosas aquí oídas, acordasteis que aquellas resoluciones. Algunos, escuchando sus propuestas y comentarios, está claro que alguien los ha olvidado. Por ese camino hemos llegado a este pleno, pero hay cambios. Yo quizá no sea demasiado realista, quizá sea demasiado idealista, pero después de un pleno de política general, después de un pleno de propuestas de resolución, después de haber alcanzado los niveles de consenso alcanzados, y después de haber escuchado tantas veces las palabras

voluntad y trabajo conjunto que se dijeron allí, tenía la esperanza de que este año fuera desigual. Os digo sinceramente, una pequeña esperanza, pero real, la esperanza de que vuestras palabras, desde el lado del opositor, se conviertan en acciones, pero esta vez, en su error, mi esperanza ha fracasado, y eso es lo más insignificante, está claro, pero ha fallado la posibilidad de que vuestras palabras se conviertan en acciones.

Dos ámbitos diferenciados han sido una buena opción, sobre todo en el caso de Euskal Herria Bildu. Diferenciaste dos áreas por encima de las demás y hicimos propuestas en las dos áreas que destacamos. Pedir concreción para los que han sido vistos y ofrecer concurso para los que lo han sido. Las proposiciones eran buenas, pesadas y honestas, pero lo que pedíamos era que se llevaran a cabo, por lo visto, y como hemos dicho hoy, era demasiado inaceptable para ustedes. ¿Qué tiene este presupuesto y la oferta de consenso que hicimos para que fuera inaceptable para eh Bildu? Actitud, algarlan, voluntad, palabras hermosas. Pero esta vez se queda en palabras. Yo creo que esta vez también se ha puesto ante el mandato de partido, la voluntad y el trabajo a favor de la sociedad. Ustedes, como partidos de la oposición, tienen que trabajar en la oposición por decisión mayoritaria de los vizcaínos, en estas Juntas Generales de Bizkaia, porque tenía que trabajar en esa labor. ¿Y qué tenéis delante? Hay un Gobierno fuerte que no les gusta, porque una amplia mayoría de la sociedad les ha puesto en esa tarea, para dedicarse a la gestión, a la construcción pública y a ofrecer a la sociedad los servicios más adecuados o adecuados según sus convicciones, pasando de las palabras a los hechos. Cumplir con lo ofertado y con los objetivos propuestos. Elaborar, como todos sabemos, una propuesta de presupuestos dirigida al Gobierno, para que él y, en este caso, nosotros, el Partido Nacionalista Vasco y el Partido Socialista, siempre ante la sociedad, saquen adelante o lleven a cabo proyectos, servicios y políticas o modelos que siempre hemos defendido.

Ustedes, como es obvio, hoy en día, el 3 de febrero de 2021, podemos decir que no están de acuerdo con algunos proyectos, que no son muchos, aunque a menudo se esforzaba en dar la impresión de serlo; muchos no lo son. No estamos de acuerdo con el modelo que proponemos, y nosotros lo respetamos, no lo compartimos, pero sí lo respetamos, porque el señor Otermin ha dicho que los modelos que luego os pedís no se aplican en muchos de los lugares donde gobernáis. Pero lo cerraremos para la próxima vez.

Nosotros lo respetamos, pero vosotros no respetáis lo nuestro, y no me quedaré en palabras, lo explicaré. Os pedimos que hagáis caso de vosotros y que ante la sociedad siempre, siempre a la arpía y sin ningún juego oculto renunciéis a lo que defendemos. Proyectos de renuncia, grandes e importantes infraestructuras que impulsamos a medio plazo para renunciar, modelo de gestión de residuos, modelos de renuncia que defendemos para aguas y saneamientos, modelos que combinan políticas públicas y privadas que defendemos para renunciar. Para renunciar, en definitiva, a la palabra que hemos dado a la sociedad, y eso no es respetar, así, os lo digo sinceramente, os equivocáis de nosotros. En Bizkaia, en los últimos 40 años, hemos sido elegidos por los vizcaínos para ejercer la profesión de pueblo, y es evidente que no podemos renunciar a la palabra dada a la sociedad. Igual no conseguimos hacer todo lo que hemos dicho a la velocidad que queremos nosotros o la sociedad. Igual no conseguimos hacer todo lo que queremos, pero no será porque renunciemos a la palabra dada. No os malinterpretéis, por favor, no quiero decir que hayamos ganado las elecciones y que estéis cuatro años de fiesta, esa no es nuestra posición. Hoy también en algunas administraciones estamos en la oposición, y esas actitudes no nos gustan. Hay que tener en cuenta a la oposición, y no lo voy a negar nunca, hacer bien la oposición no es fácil, lo entiendo y lo conozco, pero lo que no se puede esperar es que los partidos que apoyamos al gobierno acepten vuestro modelo renunciando al nuestro. Y os lo pedís una y otra vez. Por esta vía no nos encontraremos ni en los presupuestos, ni en las enmiendas parciales, ni en las propuestas, ni en las declaraciones institucionales, ni en ningún sitio. Nos encontraremos, en los ámbitos que nos unen, en las propuestas que se hagan para alcanzar consensos. En eso sí nos vamos a encontrar, y hay ámbitos que nos unen a todos los partidos, y teniéndolos claro, nosotros no nos vamos a asustar

de que podamos llegar a consensos con cualquier partido que podamos acordar aquí, con el Partido Popular, con Elkarrekin Bizkaia o con Euskal Herria Bildua. Sin complacencias. Creo que esta vez hubo miedo a la foto. Igual es más correcto que el miedo decir cálculo político, una estrategia política absolutamente respetable, pero si dan más peso al cálculo político, si caen en el partidismo, no nos podemos sumar en nada.

Está en vuestras manos, tenéis todo el derecho, pero mientras dais prioridad a los intereses partidistas, ¿qué tendremos? Pues bien, plenos como los de hoy, enmiendas de totalidad, suban aquí, echen ustedes la suya, echen yo la mía, voten todos a casa o al trabajo.

Dentro de unos días, vamos a debatir las más de 600 enmiendas que ustedes han presentado, que piden a la sociedad que renuncie al proyecto y a las políticas que les han encomendado.

Frente a ello, con la amplia mayoría de esta Cámara, y sin encontrar voluntad por vuestra parte para llevar a cabo los proyectos propuestos y sacar adelante nuestros presupuestos, no podremos aprobar las enmiendas que aprobó. Esa es la secuencia, ¿se puede cambiar? Sí, sí se puede cambiar, pero para eso tiene que haber voluntad de acuerdo real por ambas partes. En una situación de crisis, y sobre la base del endeudamiento, todos hemos estado de acuerdo, pero por eso no hay que quitarle importancia, el endeudamiento es endeudamiento y luego hay que volver, pero hoy en día presentamos unos presupuestos sólidos para hacer frente a la situación. 1.802 millones de euros para los retos actuales, sí, pero también pensando en los retos que tenemos a medio y largo plazo. Como siempre hemos hecho, nos gusta hacerlo hace 40 años, hace 25 años y hace 10 años. Algunos siempre están en contra, pero otros siempre avanzamos, por eso tenemos servicios e infraestructuras como hoy en día, y por eso estarán como dentro de 10 años, gracias a lo que vamos a aprobar aquí.

Decid que las palabras del Diputado General no se corresponden con lo presupuestado y no son adecuadas para esta situación. Creo que en esta ocasión se equivocan los servicios sociales, las personas, nuestra prioridad, digan lo que digan, no hagan cálculos y cuestiones interesadas fuera del contexto, vista la trayectoria de los últimos años y hablen sinceramente. Los servicios sociales son, han sido y serán la prioridad de esta Diputación. Tenemos claro que el modelo es mejorable, que hay que mejorarlo y que lo mejoraremos, este año también subiremos un peldaño por encima. Pero aquí, a veces, este modelo de servicio social que criticaban, lo ven como un objetivo los miembros de otros territorios, en muchos ámbitos. En el ámbito cultural, en la defensa del sector primario, en las infraestructuras, en la gestión de residuos, en la gestión del agua, etc. Para muchos somos un ejemplo, pero no nos conformamos. Hay donde mejorar y mejorar paso a paso.

En la acción social está el proyecto Etxetik, las residencias, los pequeños módulos, vamos a dar pasos para llevarlos a cabo, las condiciones laborales del personal de las residencias en mejora, desde la cualificación y la formación, las plazas de discapacitados y las plazas de mayores se adaptarán a la situación y a las necesidades.

Se impulsarán los intrínsecos, los bidegorris, los ciclables, las grandes infraestructuras, las infraestructuras necesarias para el presente y para el futuro, reforzando o ampliando los imbersinos, garantizando el empleo, apostando por la seguridad, la sostenibilidad y la movilidad adecuada. El sector primario, los productores, la silvicultura, los medios naturales, el comercio de proximidad y nuestros productos, la cultura, el deporte, nuestro euskera, la igualdad, el transporte público, el equilibrio y la fortaleza comarcal, el acercamiento a los objetivos marcados en la gestión de residuos, todo ello y seguiremos trabajando un largo etcétera. No todo va a ser dicho y muchos de los importantes se habrán quedado sin mencionar, pero todo eso está en este presupuesto, porque no todo está hecho, tenemos que seguir haciéndolo, tanto este año como otros muchos.

Por último, sabemos que no son sus presupuestos, que son los que propone el Gobierno, pero son para Bizkaia, para Bizkaia y para todos los vizcaínos. La situación, el momento, el reto que tenemos, también merece el cambio de actitud de la propia sociedad. Se ha trabajado en consensos para buscar consensos. Si no, será lo que pase hoy aquí. Algunos de vosotros, menos del 30% de los representantes actuales de estas Juntas Generales, pedid la devolución de los presupuestos, y otros, más del 70%, no lo aceptaremos más del 70% de los representantes elegidos por la sociedad. El que pide las Bueltas tiene claro que no tiene solución, y para mí, personalmente, es una contradicción evidente que después de pedir las vueltas se hagan enmiendas parciales. Si es tan malo, si la vuelta es imprescindible, si no se puede arreglar, es inútil. ¿Qué tiene de grave este presupuesto para pedirnos la vuelta? Gracias.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias, señor Lekerikabeaskoa Arrillaga. A continuación, pasaremos al turno de respuestas. Para ello, tiene la palabra la representante del grupo Elkarrekin Bizkaia, Sra. De Madariaga Martin.

La Sra. **DE MADARIAGA MARTIN** andreak: Gracias señora presidenta. Hau bai eztabaida. Guztiok uste genduan osasun-krisi honi amaiera hobia emongo geuntsala, ezta? Baina, tira, guk ikusten doguna zera da, batzuk hobeto aterako dirala aurrekontu honeetatik, beste batzuk baino. Aurrekontu honeek erispide etiko eta politiko gorenetera egokitzen dirala sinetsarazo gura deuskue, eta holan gertatu da aurreko hitzaldietan, eta erispide horreek egokiak dirala egungo egoerari erantzuteko. Eta, parkatuko deustazue esatea, baina niri gaur aurrekontu honeetan garbi geratu jatan gauza bakarra da erretorika politiko barriaren esparrua egokitzea jadanik gure kontura Bizkaian negoziua egiten ebenei.

Petronorri ustezko trantsizino ekologikoa errazteak, esan ahal badot, ez dau konpentsatzen urteetan Meatzaldeari egin jakon kaltea. Adinekoentzako egoitza-eredu barriak ez dau zalantzan jarten 2017an greba egitea proposatu jaken kudeatzaile handinahien presentzia, eta orain planteetan dabe, begira, errepideen ganeko eskumen eksklusibotik erreskatatzea; nire ustez, ez da nahitaez ondorioztatzen azpiegitura erraldoiak egiteko derrigortasuna. Hidrogenoaren ostean berdea jarteagaz ez da konpentsatzen ekoizpenean isuri zan CO2 kopuru guztia. Aurrekontu honeek pandemiaren aurretik egoeraren arduradun lez identifikau genduzanak zurrizten saiatzen dira, zurriz egingo ditue, baina okerrena da sustatu be egingo dozuezala, nahiz eta estrategikotzat jotzen dozuezan erakunde horreek pandemian zalditik erori diran eta ekologia eta gizarte aldaketa jasan daben; izan be, begira, berberak dira, Bizkaia kontuan hartzen daben horreek, baina, tira, ez lehentasunez, tresna lez baizik.

Zergaitik uste dozue orain arte izan daben jokabidearen kontrakoa izango dabela aurrerantzean? Zuen lehentasunak trantsizino energetikoa, soziosanitarioa eta mobikortasuna dirala esatea, garapen jasangarriaz jardutea, hitz-jolas hutsala baino ez da. Oiloa dala baieztatzeak ez dino nire txakurrari arrautzak jarteko gaitasunik emongo, hau da, gizarte-eragileak egunez egun gotortuak daukazue foru-jauregiaren atarian, nora joan behar dozuen adierazota. Egiten deutsezue jaramonik? Nik zalantzak ditut, zalantza asko, eta apur bat baino ez bada be, benetan, entzun eiozue; horrek ez dau esan gura gure taldeak inoren ahotsa harrotzen dauenik, esan ohi izan dan lez, edota mendi tontorrera igota gagozanik, ez; kalea zapaltzea da kontua, eta modu aktiboan entzutea, ahal dala. Politikan ezinbestekoak dira bi ezaugarri horreek, baldin eta guztiontzat gobernatu nahi badogu. Gure erronka argi dago zein dan, Otermin jauna; Erreibindikazino hutsean geratu garala? Bada, ez. Zuk proposatzen dozun hori manikeismoa da argi eta garbi, eta horri aurre egiteko alternatiba eskaini deusuegun arren, ez dozue balorau be egin, eta mesprextatu egin dozue, edo nire alde zagoz edo Bizkaiaren kontra zagoz.

Estatuko gobernuan egindako lana erreibindikatzen dozue etengabe, baina Euskadin betiko eskuinera joko zenduela ezkutututa. Horrek bai devaluatzen dauela zuon ekintza politikoa, ez dozue uste? Nahiz eta inorentzat ezustekorik ez izan, zuen programak Foru

Gobernuan daukan eragina bilatzen jarraitzen dogu. Fiskalidade erregresiboa, pribatizazioak, negoziatu zenduzen besaulkiak baino ez doguz aurkitu, baina ezer gitxi gehiago. Argiak izan ginan negoziatuz, osoko zuzenketan, eta aurrekontu honeei egindako zuzenketa partzialetan be holan egingo dogu; izan be, argi dago zalantzan jarten dogula zuen ekintza politikoaren norabidea, bai horixe. Izan be, horixe izan da, hain zuzen be, honaino ekarri gaituana, danok egiaztatu ahal izan dogu, txarto emonak datozen arren, ze, egia esan, aurrera ateratzeko, publikoa da, guztiona, alegia. Osasun publikoa da horren adibide argia, ezta? Edota ERTEakaz egin dan lan bikaina. Osasun-krisiaren ondorioakaz, langabeziaren, pobrezia-mailen, gizarte-desbardintasunen eta gizarte-bazterketaren gorakada; izan be, zerbitzu publikoak eskubide bilakatuko dira gaur egun, inoz baino gehiago.

Gastu publikoa inbersino bat da, aberastasuna biderkatu egiten dauelako, maila guztietan, gainera. Horrezaz ganera, aurrean daukagun krisi ekonomikoari aurre egiteko urtenbide bakarra da. Horretarako, udalei lehentasuna emon beharko deutsegu; zerbitzu publikoak areagotu, dinoenez. Baina ez dakit zelan, aurrekontuetan ez da-ta ezer ikusten horren inguruan. Ekologikoaren aldeko benetako apustua egin eizue, baina memoria apur bategaz. Zelan liteke Foru Aldundiak iazko aurrekontu-gastuari eutsi ahal izatea eta, aldi berean, udalak murrizketak egitera kondenatzea? Azaldu hori, mesedez, ez da-ta erraz ulertzen. Enplegua suntsitzeko kurbak ez dau etenik, lan-kontratuen behin-behinekotasuna eta lan-baldintzen prekarizazioa dira normaltasun barria. Eta zuek erabagiten dozue, bada, hori lehenesten jarraitzea, guztion ongia azpiproduktu bat lez, hondarreko zeozer lez ulertzen daben enpresa handiei lehentasuna emotea; eta puntu honetara helduta, honakoa galdetzen deusat neure buruari: alternatibarik ez dagoalako egiten da hori, gobernuko jaun-andreok? Edo Bizkaiko herritik kanpo eskuratutako beste mota bateko leialtasunengaitik da? Bi aldiz egin leiteke estropezu harri beragaz, baina zuek harriari maitasuna hartzen hasi zarie. Eta bestela, bada, enplegurako daukien beste erantzun bat autoenplegua sustatzea da.

Ekintza politikoa, bai, Otermin jauna, ez doguna babesten, baina ez dogu babesten ekintzaileak hutsera botaten dozuezan moduagaitik. 1.000 persona urtean hutsean, begira, datu bat emongo deusut: norberaren konturako enplegua %7 jaitsi da Bizkaian, eta 1.868 lanpostu desagerrarazo dira. Begira, badakizue noz? 2015etik 2019ra bitarteko aldian, hain zuzen be, ez zan krisialdi ekonomikoa, gizarte lez garapen jasangarriaren agendan aurrera egin nahi badogu, pobrezia eta planetaren babesari amaiera emonez, personen bizitza hobetuz, gitxienez predikatzen dozuena praktikatu, zuek gaur mahai ganean jarri dozuezan lau ardatz horreek be ez dozuezelako beteten. Bertan, kalidadezko enplegua sustatzeaz eta enpresak lehiakorrago egiteaz ganera, non dagozan ikusten ez dogunez, erronka demografikoari aurre egin gura eutsiela esaten eben. Horretarako proposamen nagusia Etxetik, Nagusi Intelligence Center da, eta belaunaldien arteko zentro bat, Getxoko adinekoren beharrei eta interesei erantzuten ez deusena. Ingurumen-jasangarritasuna be aitatzen eben, Bizkaia berdea, baina aurrekontu horretan klima-aldaketaren aurkako borrokan egindako inbersinoa, eskasa izateaz ganera, oso txarto bideratuta dago.

Itxi eidazue Nazio Batuen txosten bat irakurten: Covid-19aren pandemiak herrialdeek klima-aldaketara egokitzeko daukien gaitasunari eragitea espero bada be, arlo horretan inbertitzea erabagi ekonomiko sendoa da. 2019an egindako moldaketa globalaren arabera, 1,8 bilioi dolarreko inbersinoa egin ezker, 7,1 bilioi dolarreko itzulera sortuko litzateke saihesten diran kostuetan eta mozkinetan. Hau da, krisi klimatikoari aurre egiteko neurrietan inbertitzeak aurreztu egiten dau. Errepideetan inbertitzea gastu lizuna da, eta, ez aurrezteaz ganera, isuriak sortzen ditu. Oil & Gasen inbertitzea be ez da krisi klimatikoaren kontra borrokatzen dauen neurri bat, eta, egia esan, jentearen beharrak eta etorkizuna pitorreo lez hartzen zabizie txantxetarako ez gagozan une honetan. Eta kudeatzeko seriotasuna eta altuera behar ditu. Diru-sarrera gehiago behar dira, premia eta konpromiso gehiago daukaguzalako aurre egiteko. Eta zor publikoa handitzea urtenbide ona da, inbersino adimendunetarako erabiltzen bada mekanismo legitimoa eta onuragarria da-ta. Eta ez, ez gara

294an zorpetu, 254 milioi jarriko doguz eskura; kontua da aurrekontua honetarako erabiltea, inbersino adimendunetarako, aurrekontu honetan aurkezten dabenerako ez zan-eta zorpetu behar be. Ezinbestekoa da Aldundiak hurrengo urteei zelan aurre egingo deutesen planifiketea. Baina hemen ez dago planifikazinerik, zuek dinezue, proposatzen dogun zerga-erreforma txiki horri aurre ez egiteko, gure aurrekontuek, ganera, 50 milioi euro ekarri ahal badabez.

Nire uste apalean, aurrekontu honek ez dau egokitasunik, ez diru-sarrereren atalean, ez behar diran inbersinoen norabidean, eta ez dago aurre egin behar deutesagun egoeraren larritasunaren mailan. Halanda ze, entzun ondoren, beharrezkotzat jotzen dogu aurrekontu-proiektu hau bueltetea. Gaur egun hemen erretorika eta hutsune handia dago aurrekontu honeetan.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias, señora De Madariaga Martin. Cedo la palabra a la representante del grupo Euskal Herria Bildu, Sra. Urkaregi Etxepare.

La Sra. **URKAREGI ETXEPARE** andreak: Gracias señora presidenta, buenos días de nuevo.

Euskal Herria Bildu no tiene miedo a llegar a acuerdos, hemos llegado a acuerdos sobre presupuestos, en diferentes instituciones y con diferentes grupos, y aquí también en estas Juntas Generales hemos llegado a acuerdos en pleno político. Acordamos varias resoluciones que, por supuesto, recuerdo. ¿Cuál es la cuestión? Que dichas resoluciones no se han cumplido en su totalidad. Y recuerdo la primera resolución sobre residencias y cuidados, en la que se planteaban cuatro puntos, desde la Casa, el segundo, el nuevo modelo de residencias para acceder a los módulos, reforzar la formación y las inspecciones. De ellos, dos se han cumplido y dos no se han cumplido. Aparece desde casa en los presupuestos, aparece la formación, aunque no tenga muy claro lo que va a ser, pero aparece, para reforzar las inspecciones no hay compromiso de contratar más inspectores, y los módulos, en el camino hacia los módulos no aparece nada en estos presupuestos.

Segunda resolución, financiación municipal. Nosotros no tenemos, bueno, hemos hecho dos enmiendas, pero dentro del sistema de financiación municipal actual hemos situado dos enmiendas parciales. Pero hay que decir que estamos atentos y hacemos un seguimiento de que todavía no se ha dado ni un paso para materializar ese acuerdo alcanzado y han pasado los meses.

Y el tercero. Acordamos que se realizaría un estudio de cuidados domiciliarios desde el punto de vista de género, no hemos visto la partida, nos habéis dicho que hay no sé qué partida incluida en otra, total falta de transparencia... Pero seguiremos, haremos un seguimiento de si realmente se hace eso. Pero ya les he dicho que hay muy poco de esas resoluciones cumplidas, y nosotros deseamos que en estos presupuestos se reflejen realmente esas resoluciones. Por eso creemos que estos presupuestos necesitan modificaciones, ¿qué es inaceptable en estos presupuestos? Pueden ser muchas cosas, pero hemos puesto una encima de la mesa, una, que es inadmisibile en vuestros dos discursos, al menos la del PNV y la del PSE, en concreto, el centro de Gallarta. Ya saben, y lo he dicho, y por eso hemos presentado otra enmienda de devolución del presupuesto del IFAS, que consideramos inaceptable, de arriba abajo, de derecha a izquierda. Es inaceptable porque es un salto cualitativo, claro, luego me dice, el señor Otermin dice, que este presupuesto refuerza y mejora los servicios públicos.

Zelan esan leiteke zerbitzu publikoak indartzen eta hobetzen dituan aurrekontua dala, egoitzetako 64 plaza publiko kenduko badauz? 340 plaza publikotik, 10.548 plazatik, ehuneko minimo horren %3,16 murriztu nahi dozue, hau da, 64. Eta hori onartezina

iruditzen jaku edozein ikuspuntutatik begiratuta be; askoz gauza gehiagori buruz hitz egin geinke, baina EH Bilduk akordioa lortzeko eskua luzatu dau eta egin dau, gure eredu defendatu barik, zuen eredu sartu gara, lankidetzara publiko-pribatuaren eredu horretan, eta eredu horren barruan proposamenak egin doguz, jakina, gure helburua publiko egitea eta egoitzen sistema publiko bat izatea da, beste gauza asko lez. Baina badakigu une honetan premia dagoala, eta premia hori neurri eraginkorrek hartzea da, egoitzak ez daitezkan bihurtu ez adinekoentzako kartzela, ez adinekoentzako hilerri. Eta zifra tristea emon behar dot, ez begiratu niri jauna, ez egin hori Murillo jauna, zuk be nik bezala oso ondo dakizu-ta, astelehenean 197 egoiliar hil zirala, eta, zoritxarrez, uste dot gaur 200 personako kopuru tristera helduko garala. Izan be, azken asteak 2 egunetik behin 6, 6, 5, 6, 4 izan dira, eta oso erreza da gaur 3 egun egotea.

Zoritxarrez, zoritxarrez dinot, eta horregaitik eskatzen dauz premiazko neurriak, eta ezin deustie esan hori jada aurkeztuko dogunik. Horrek aurtengo aurrekontuetan egon beharko leuke; horri buruzko proposamen bat egin genduan, eta zuek kontraproposamen bat egin euskuzuen, eta hor akordio batera heldu ahal ginan. Baina, tamalez, zuek ez dozue bion arteko akordio ha aurkeztu, alde biezkat alde positiboak zituan arren. Nik uste neban zuzenketa partzial bat aurkeztuko zenduela zentzu horretan, hor akordio batera heldu ahal zalako, baldin eta gai honi aurre egiteko borondate politikoa badago, Rementeria jaunak be holan esan eban-eta osoko bilkura politikoan. Lehenik eta behin, etxean iraupen luzeko zaintza gehiago behar dala adierazo eban, eta, bigarrenik, egoitza-eredu gizatiarragoa, baina, era berean, esan eban bi estrategiak aldi berekoak dirala, bai etxean iraupen luzeko zaintza lehenestea, bai personen eskakizunen araberrako egoitza-sare bat emotea.

¿Qué es lo que ocurre? En los presupuestos se incluye Etxetik, esto es, para que te cuiden en casa; aun así, nosotras... No vamos a realizar ninguna enmienda a Etxetik. Pero sí queremos opinar sobre ello. Primero de todo, el centro Etxaniz no está licitado. Esos 4,8 millones quedan muy bien, pero no va a ser posible: no hemos sido capaces de poner en marcha un único centro en dos años, y ahora se quieren poner seis en un solo año. Ya me perdonaréis, pero creo que es imposible. Además, no es el cauce propicio, puesto que Etxetik es un proyecto piloto, y es sabido que tras la puesta en marcha de un proyecto así hay que evaluarlo, para realizar los cambios oportunos antes de su expansión. Y ahora aquí, para quedar bien, o vete tu a saber la razón, presentáis este planteamiento.

Pero he mencionado lo de Gallarta y me ha sorprendido que no hayan dicho nada al respecto; no así en la segunda, parece ser. Pero sobre eso quiero decir alguna que otra cosa, porque se dice que vais a desarrollar la red según las necesidades, y un argumento suele ser que no hay demanda para plazas de personas mayores en esa zona, bueno, que en Meatzaldea, en 2017 eran 26 las prestaciones del servicio, en junio de 2018 eran 38, y en 2020 no lo sé, señor Murillo, porque las preguntas siguen sin recibir respuesta. Pero seguro que hay más, porque vuestra vía es no crear plazas públicas, y si no es posible ir a una plaza concertada o a una de Infraestructuras, entonces le dais un cheque, un dinero, para que luego esa persona pague más dinero y se vaya a una plaza privada. Y eso es inaceptable, es inadmisibile que eso es dar dinero a las empresas privadas, y esa es la principal diferencia que tenemos en la Obra Social.

Pero hay otras diferencias, y como nosotros pusimos encima de la mesa medidas para hacer frente a la emergencia climática, quiero mencionar, lo he dicho antes, que no es una prioridad, y lo reitero. Y me habeis dicho que no se trata de una prioridad. ¿Por qué? Hemos formulado una pregunta para su respuesta por escrito, ¿qué ha pasado y en qué se ha empleado para desarrollar el Plan de Emergencia climática con los 44.000 euros que hubo en 2020? Una partida que tú misma, Elena, me confirmaste que se llevaría a cabo. Pues bien, no se ha hecho nada de eso. ¿Cuál es la razón? La falta de aprobación de las leyes del Estado y del País Vasco ha hecho que no se haya avanzado, por el momento, el plan de acción para el cambio climático de Bizkaia, es decir, que no hay leyes, por lo que no vamos a hacer un plan de acción.

No habrá ley, pero la emergencia climática está aquí, estamos dentro de la emergencia climática y hay que tomar medidas inmediatas, pero se ve que no es una prioridad para ustedes.

Entonces, bueno, yo creo que se ha hablado mucho que no tenemos o planteamos una propuesta de acuerdo porque devolvemos el proyecto, nosotros mantenemos que todavía hay posibilidades de acuerdos. Tendremos debate con las enmiendas parciales, y ahí se podría llegar a acuerdos, si realmente se quiere.

Y decís que os pide que renunciéis a vuestro modelo, no. Somos conscientes que nuestro modelo es distinto al vuestro, por lo que tenemos que esforzarnos para poder llegar a acuerdos intermedios. Pero queréis que renunciemos a nuestro modelo y que, además, aprobemos los que aquí presentáis. Sabéis de sobra que eso no es posible. Sí es posible un acuerdo que se fundamente en los cambios; pero sin cambios, no hay acuerdo. Muchas gracias.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias, señora Urkaregi etxepare. Señora Fernández Angulo, representante del Grupo Mixto-Partido Popular Bizkaia, tiene usted la palabra.

La Sra. **FERNÁNDEZ ANGULO** andreak: Eskerrik asko, lehendakari andrea. Talde honek badauka burutik kendu ezin dauen argazki bat, gure lurraldearen argazkia, Bizkaiko argazkia, eta badakigu, Lanbidek emondako azken datuen arabera, 2020. urtearen amaieran 73.080 persona egozala langabezian Bizkaian. Lanbideren estatistika horrek berak dinoanaren arabera, langabezia-indize handiena daukien 20 udalerrietatik 12 gure lurraldekoak dira. Sektoreka, Bizkaia da zerbitzuen sektorean langabezia gehien daukana. Kalidadezko enplegua eukiteko zailtasun gehien dituan lurraldea gara: abenduan 100 kontratu bakoitzeko 7 baino ez ziran izan mugagabeak. Urtarrilean EAJko bozeramaileak emon dituan datuek oso gitxi egin dabe hobera, %8,4 baino ez; halanda ze, egoera dramatikoa da oraindik be.

Abenduan 20.000 langiletik gora ziran ERTE egoeran egozanak, eta, Biztanleria Aktiboaren Inkestaren arabera, Bizkaia zan langabezia-tasa handiena eukan lurraldea. Eta industria-sektorean lanean daukan biztanleria-portzentaje txikiena daukagunak be bagara. Hori da talde honek burutik kendu ezin dauen argazkia, eta horregaitik kostatzen jat hainbeste ulertzea, eta horregaitik iruditu jat hain etsigarria bozeramaile sozialistak nire taldeari buruz esandakoa. Izan be, nire ustez ez egoan holango aitamenik egiteko beharrik; aurreko krisia kudeatzeko moduagaz konparazino bat egin dozu, esanez, Espainiako eskuinak beste modu baten kudeatu ebala. Egongo da tarterik emaitzak ikusteko, baina nik ez dakit zelan etorri ahal zaran tribuna honetara esan dozuna esatera; ahaztuta, ganera, 2010eko maiatzean herri honetan egin zan murrizketa sozial handiena Zapatero presidenteak egin ebala, pensinoak izoztuz, langile publikoen eta funtzionarioen soldata publikoak jaitsiz. Baina, begira, aitatu dodan argazki horrek garrantzi izugarria dauka niretzat, eta horregaitik ez naz sartu be egingo biztu nahi dozun eztabaida horretan.

Eta, batez be, ez dot hori egingo, identifikatuta sentitzen nazalako bizkaitarren gehiengo bategaz, nik Bizkaia epela deitzen dodanagaz, segurtasunagaz, egonkortasunagaz identifikatzen dan Bizkaia horregaz, hazkundearen, garapenaren aldeko apustua egiten dauen Bizkaia horregaz, uste dot-eta egonkortasuna eta segurtasuna dirala, hain zuzen be, gehien baloratzen doguna eregiteko zutabeak, hau da, lurraldeko bizi-kalidatea. Eta zer daukagu, ze tresna daukagu 2021eko ekitaldi honetan horreei aurre egiteko? Bada, begira, nik uste dot hiru tresna daukaguzala funtsean. Alde batetik, aurrekontua daukagu. Ez deiogun hainbesteko garrantzirik emon eztabaideari; izan be, beharbada, hasierako argazkia eta argazki finisha asko aldatuko dira, bilakaeraren arabera izango da, eta uste dot hain zalantzazkoa

dala, benetan, oso gatxa dala aurrekontuari buruzko gai jakin batzuk argi eta garbi, irmotasunez, baieztatzea. Garrantzitsua da, baina beste gauza askoren osagarri lez.

Bueno, baliabide publikoei jagokenez, gaur hemen entzun dodazanak eta gero, objektiboak diran bi gauza dagoz: baliabide publikoak mugatuak dirala eta zorra itzuli egin behar dela. Batzuk beste zerbaitetan tematzen dirala emoten dau, baina errealitatea zalantza barik agertzen da gai honetan. Europako funtsak, proiektuak eta zenbatekoak onartzeari jagokonez, eta Covid osteko Bizkaia bizkortzen laguntzeari jagokonez.

Eta 2021. urte honetan daukagun hirugarren arazoa erreforma fiskalari buruzkoa da. Talde bakotxak, modu baten edo beste baten ulertzen dau, hau da, hazkunderako palanka lez, erakargarritasuna irabazteko palanka lez, inbersinoa atxikitzeke eta erakartzeko palanka lez, hortik pasetan da, edo pasatu behar da, gure ustez, erreforma fiskalaren etorkizuna. Gure lurraldearen etorkizunak hortik be pasatu behar dau-ta.

Aitatzen zabilzan eta burutik kendu ezin dogun argazki horrek be ikusarazoten deusku badagoala hobekuntzarako tartea aurrekontu honetan, eta uste dot badagoala hobetzeko tartea, batez be, hiru alderditan, hiru lehentasun honeetan: adinekoen egoitzetan esparru soziosanitarioa indartzea, ahulenak gehiago eta hobeto babestu ahal izateko. Bigarrenik, langileen, enpresen eta familien beharrei erantzutea. Nire ustez, ahalegin handiagooa egin behar dogu kontratazioaren kalidadeari lehentasuna emoteko, aukera gehiago eta kalidade handiagooa emongo dauen lan-merkatua izateko, eta, horretarako, gure produkzio-sareari ahalik eta laguntza gehien emon behar deutseguz lana, bizitza personala eta familia bateragarri egiteko politikei, batez be: ostalaritza eta turismoa. Eta, azkenik, hobekuntzarako tartea be badogu, lurraldea ekonomikoki eta sozialki suspertzeko, anbizino eta baikortasunezko oinarriakaz, Covid-aren borroka hau irabazteko gogoz, baina baita gizartearen etorkizuna irabazteko gogoz be, ekonomia berde baterako eta gero eta hobeto konektatutako lurralde baterako trantsizinoan indartuko daben oinarriak ezarriz. Horretan zentratuko gara eta horretan jarraituko dogu, hasieran esan dodan lez, argazki horretaz jabetuta, eta premia handiko une baten gagozala jakinda, aparteko une baten; horregaitik, alkarrizketarako gure borondatea gailentzen saiatuko gara, esku zabalik.

Uste dot EAJko bozeramailea zala mundu guztiagaz adosteko gai dala esaten ebana, eta, begira, ni gai naz mundu guztiagaz berba egiteko, mundu guztiagaz akordietara heltzeko, zenbait ñabardurarekin; izan be, mundu guztiagaz adostu ahal izateko, nireen oso kontrako jarrerak daukiezanak barruan dirala, bi modutara bakarrik egin leiteke: beste aldeak bere proiektuari uko egitea lortzen dalako, edo nik proiektu hori ez daukadalako. Gauza honeekaz kontuz ibili beharra dago, nire ustez lurraldearen interesen kontrakoak diran posizinoetara arrastaka eroan ahal zaituelako. Edozelan be, gu bizkaitarren bizitza hobetzeko eta laguntzeko gagoz hemen. Hori da gure konpromisoa, eta konpromiso horretan lanean jarraituko dogu. Eskerrik asko.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias, señora Fernández Angulo. Tiene ahora la palabra el representante del grupo Socialistas Vascos, señor Otermin Eraso.

El Sr. **OTERMIN ERASO** jaunak: Eztabaida honeen parte interesgarriena erantzunak dira, zalantza barik. Gitxi gorabehera, hor mantentzen dira jokoak, erreguketak, akusazioak.

Bueno, Amaya andrearen hitzalditik hasiko naz. Ikusi daigun, ez deusut aitamen handiagorik egin gura izan aurreko hitzaldian, zure ekarpenak ez dauelako halakorik merezi. Halanda ze, orokortasunetan denpora galtzeak ez dau merezi, baina gaur esaten

deustazunean ea krisi ekonomikoan gertatu zana eta horrelakoak gogoratzeko gai nazan. Nire hitzaldiko lehen paragrafoan esan deusut gaur egun pairatzen gabilzana, Covid-aren krisia, kudeatu zan moduan kudeatutako krisi ekonomiko baten aurretik datorrena, gure herrialdeko ekoizpen-ehunari, ezta konsumoari be, orbitan jartea eragotzita, eta justu itolarri ekonomikotik apur bat ateratzen gabilzanean, Covid hau heldu jakun, nahitaez abiarazo beharreko neurri guztiakaz. Gustauko da edo ez da gustauko, baina nik aurreko osoko bilkuran esan neban, hemen bi ispilu daukaguz.

Zelan kudeatu da krisi ekonomikoa, ze neurri aplikatu zituan PPK, nogaz konsultau zituan, nori eskatu eutsan aholkua? Inori be ez. Mendekotasun legeari eragin eutsan, bankuei emondako laguntzei eragin eutsen, ez txarrerako, onerako baizik, eta, batez be, zenbait errekonozimenturen zain egozan personei eragin eutsen, besteak beste, mendeko personen zaintzaileei. Hepatitisarentzat botika eraginkor baten zain dagozan guztiei eragin eutsen, eta, azkenean, hil egin ziran Estatuak botika hori emon ez eutselako. Gogoratu, begiratu hemerroteketan, hori da Alderdi Popularraren kudeaketa. Personei lehentasuna emon beharrean interes ekonomikoei emoten jake, berreskuratze ekonomikoaren lelopean; baina, norena? Eta hemen daukagu beste bat, pandemia. Non aplikatzen eta ezarten dabilz neurri adostuak, konsultatuak, non herrialde honetako gobernu-organo guztiak esku hartu ahal izango dabene, hobeto edo okerrago, adostasun handiagoagaz edo txikiagoagaz, baina konsultatuak, adostuak. Halanda ze, aldea nabarmena da, eta ez dau merezi gauza honeetan denpora gehiago galtzea, nik uste baino gehiago, gauza honeek eta horrelako gauzak, gutxienez hezi eta dotore izan behar dan eztabaida baten zorigaitzoko terminoak dira-ta.

Elkarrekin Bizkaiari jagokonez, ikusi daigun. Manikeismoa, ados. Zuek honakoa dinozue: Gobernua manikeoek osotzen dabe, guk bezala pentsetan dabelako edo kudeaketak ez daukalako zentzurik. Ez; zuek egiten dozuena da manikeoena; edo zuek lez ikusten dogu errealdadea, edo nahierata interpretatzen dozue, edo errealdadetik kanpo ixten gaituzue. Eta, hala-ta guzti be, zailtasun guztiakaz eta horrek dakarren guztiagaz jarraitzen dogu aurrera egiten; izan be, personek benetako susperraldiagaz solidarizatuago eta konprometituago egon beharko leukien alderdiek ez dabe asko ulertzen. Izan be, personak benetan errekuiperatzeko balio dauen trasna da hau. Zuek iragartzen dozue ea zergaitik ez dogun udalen zorpetze-gaitasuna handitzen. Hipoteka-mailegu bat kudeatzea edo erostea balitz lez, ea nork emoten deustan gehiago eta nik kontratatzen dodan, ezinezkoa da-ta. Unzueta andreak egin dauen azalpenean esan deuskunez, Finantzen Euskal Kontseiluaren itunagaz zerikusia daukan guztia lotzen dauen kontseiluak muga batzuk ezarten deuskuz, aurten %0,9ko zorpetzea eta datorren urtean %0,8koa. Ezin dogula jauzi egin, ez dela apetatsua. Diru gehiago izango bagendu... Baina, jakina, gero aitortu behar da diru hori itzuli egin behar dala. Ordaindu egin behar dala. Eta, beraz, itzultzeko finantza-konpromisoak badaukaguz, guk kontratatzen dogun hori guztia, Aldundiak kontratatuko dauena, Batzar Nagusietan babestuko dogulako, hurrengo urteetarako finantza-ahalegina esan nahi dau, eta ezin dogu ahaztu, eta zorra ezin dogu erabili guztia estaltzen eta errazten dauen baliabide lez.

Beste gai bat, erreforma fiskala. Ikusi daigun. Estatu espainiarrean, zerga-erreforma bat egiteko konpromisoa hartzen dozue, fiskalidatearen egoeraren berrikuspene 2022rako, urte honen erdialdean hain desiragarria dan susperraldi ekonomikoa gertatuko dalakoan. Edo, behintzat, hasi jarduera ekonomiko garrantzitsu bat. Baina zuek esaten dozue: hemen, orain, egin daigun, eta guk nahi dogun zentzuan. Bada, ondo da. Ea. Zerga-erreforma bat egin behar da, lehenik eta behin, ekonomia-jarduera egonkor baten bermea dagoanean, gitxi gorabehera erreferentzia finko batzuen barruan dagoan egoera ekonomiko bat dagoanean, eta ez gertatu leitekeenaren mende, Fernández andreak esan deusku-ta, ekonomiak, une honetan biziten gabilzanak, guztiok espero badogu txertoen prozesuagaz hobera egingo dauela, eta abar. Baina ez dakigu zer gertatuko dan, eta, beraz, zuhurtzia handiz ibili behar dogu. Gauza bera gertatzen da udalen babesagaz eta Udalkutxaren gaiagaz. Zenbat aldiz ez da azaldu hemen arrisku partekatuaeren printzipioaren mende jarraitzen dogula? Zer esan gura dau? Gauzak ondo

badoaz, danontzat gehiago dagoala, eta gauzak txarto badoaz, guztion artean jasaten dogula higadura. Eta hori egiten dabilz. Zer egin da gehiegizko udalei aurreratu jakienagaz, gero diru-bilketa ez da-ta ildo horretatik joan?

Lehenik eta behin, egoera udalentsat be oso txarra dalako, dirua hurrengo urteetan itzultzea ahalbidetzen da, eta, ganera, finantza-konpromisoaren bidez dirua sartuko da, toki-administrazioan kaudimengabeziarik euki ez dagien. Eudelen ados jarri ziran honetan, egia da, Elkarrekin Bizkaia taldeko alkateek ez eben ezer be egin. Egon be, ez dago. Zertaz gabilz gaurko eztabaidan, Madariaga andrea? Benetan eraginkorra da osoko zuzenketa bat aurrekontu alternatiborik aurkeztu ez danean? Ez dago, tresna hori baino ez dago. Orokortasunak dagoz, negoziatzinoan esan jakun egoitza-eredua berrikusi gura dogula eta hurrengo 15 urteetan egoitza pribatu guztiak publiko bihurtu gura doguzala, hau da, Aldundiak ez dauela kontuan hartu behar Euskal Autonomia Erkidegoko Gizarte Zerbitzuei buruzko 2008ko Legea, bosgarren titulua, lankidetzat publiko-pribatua, eta hori Urkaregi andrearentzat be bada.

Hori ahaztea, ez gabilzala legekontrakotasunik egiten, zer ezarten deuskun legeak, nonork aldaketa bat gura badau legea aldatu beharko dalarik, zuek ordezkari bat dozue Gasteizko Legebiltzarrean lege-erreforma sustatzerakoan, eta ez dozue egin. Hori bai, bota daiguzan hemen baloi guztiak gura dogun zabaleran, giroa nahastuz, sortu zalantza gizarte-zerbitzuetan lan egiten daben guztien artean; izan be, publikoa bazara, berez egiten dozu ondo, eta pribatua bazara, berez egiten dozu txarto, interes pribatuak defendatzen zabilzalako, ganera. Interes pribatuak hirugarren sektorea defendatzen dabilz? Zerbitzu publikoak kudeatzen dabilzan irabazi-asmorik bako erakundeek? Zer dinoe? Tristeena da gaur egungo egoera korapilatsu honetan proposamen alternatibo batez ez etortea hona, eta, ez daukienez, tristeena da gurago dabela kontra bozkatu, eta dana atzera botaten deuskuela; izan be, boto hori irabazi izan balebe, eta irabaziko ez balebe, Bizkaia denpora gehiagoz aurrekontu barik egongo litzatekeela esan gurako leuke. Luzatutako aurrekontuakaz, eta Covida dala-ta ezarri behar izan ziran neurriakaz, benetan beste egonkortasun mota bat behar dabe-ta. Hori da proposatzen zabilziena.

Gauza bera esaten deusat Urkaregi andreari; orain dana Gallartako egoitzara mugatzen dala esatea, txiste bat besterik ez da. Zein da Gallartaren eredua? Azaldu jaku hori? Ganera, 1.595 milioiko kudeaketa zuzenean atzera bota da Gallartako egoitza dala-ta. Txistea, benetan. Non dago aurrekontuaren alternatiba? Ez dago. Eta, ganera, gaur eztabaida parlamentarioa amaitu leteke, hau da, aurrekontu horregaz bat gatoz, bozkatu egiten da eta korrika egin. Baina ez, zuzenketa-prozedura bat egingo dogu, jakinda zuek ez zagozela ados ez osoagaz ez formeagaz. Zertarako? Posizionamentu batera heltzeko negoziatzino-ahalegin bat egin genduan, eta esan geuntsen: komenigarria litzateke laguntzea. Ez, ez, ez, ez, ez.... Ia barrezka. Zelan uste dozue babestuko zaituegula? Finantza-ahaleginagaz, edo negoziatu ahal genduzan partidak aldatzeko ahaleginagaz. Non dago seriotasuna? Nora joan gura dogu? Kalera urten eta esan gura deusuegu: jaun-andreok, gobernu-taldekoak jarri doguz, txalupari buruzko egiak esan deusueguz... Ze egia? Zertarako balio dau, ze praktikotasun dauka salatu dozuenak? Txarto pasetan dabilenari zertarako balio deutso bere peroratak hemen? Non dago zure arazoaren konponbidea? Bat be ez. Albiste on bakarra da Bizkaiak dagoeneko izango dauela aurrekontu bat, eta ez dala Elkarrekin Bizkaiari eta Euskal Herria Bilduri esker izango. Tamalgarria, benetan.

Bestelakoak, Amaya andrea, jagokon unean aztertzeko itxiko doguz. Eskerrik asko.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias, señor Otermin Eraso. Y cedo ahora la palabra al representante del grupo Nacionalistas Vascos, Sr. Lekerikabeaskoa Arrillaga.

El Sr. **LEKERIKABEASKOA ARRILLAGA** jaunak: Gracias de nuevo. Elkarrekin Bizkaia, os haré recordar una cita: "hoy tenemos que salir de aquí con pactos muy concretos, en los que cupiésemos todas y todos, aún estamos a tiempo, la gravedad de las circunstancias lo requieren", Eneritz de Madariaga Martin, en Gernika, el 5 de octubre de 2020. Son palabras bonitas. Y el año pasado también hiciste unas declaraciones curiosas en el debate de los presupuestos: que con las manos atadas no podíamos hacer frente a la situación, y nos pediste que escucháramos las propuestas de la sociedad civil para hacer frente a la ella. El año pasado no estábamos en situación de pandemia, ahora sí, pero mismas palabras para distintas situaciones. Este año, la pandemia pone en situación grave a todo el mundo, la Diputación está ahí queriendo combatirla, y decís que nuestra actitud es casi la misma. A mi entender, vuestra actitud, aún ante esta situación, es igual que siempre o peor. Nosotros no tenemos ninguna esperanza en vuestras recetas, debo decíroslo sinceramente, pensamos que son más adecuadas para retroceder que para avanzar, y son propuestas muy cortoplacistas, porque si aplicamos vuestros modelos yo pienso que no duraríamos ni dos años. Son meras instantáneas, efecto mediático y poco más.

Este año tampoco hemos podido dar respuesta a vuestro planteamiento y, lo reconozco, eso crea un poco de frustración. Pero aceptar su propuesta de este año, no aceptarla, para empezar a hablar, para no aceptar, para empezar a hablar suponían cambios de más de 178 millones, teniendo en cuenta las partidas que se podían sospechar, y eso no era lo peor. Son los 3 requerimientos de una hoja de compromiso que pedías además de lo que era peor. Reforma fiscal, su reforma fiscal, cambios inaceptables en la financiación municipal y recuperación en la gestión pública de servicios. El Sr. Otermin lo ha dicho en el turno anterior, rompiendo los acuerdos alcanzados en Europa y Madrid y en los lugares en los que ustedes trabajaban. Y lo que para mí es más importante es que en esta Cámara haya una mayoría y acuerdos aprobados, en algunos casos por unanimidad, que no se han tenido en cuenta.

Si eso fuera poco, las enmiendas a la totalidad presentadas son imposibles; la mayoría piden un aumento del endeudamiento, sabiendo que ese gobierno que ustedes comparten en Madrid lo tiene limitado y que el endeudamiento es el aprobado allí. A eso también caso omiso.

Lo que ustedes piden no es solo la modificación presupuestaria de 2021, no es una petición de cambio de las políticas del gobierno de 2021, es al menos tener en cuenta lo que ustedes quieren en los 15 años que tenemos por delante. Quizá los que tienen que escuchar a la sociedad y cambiar de actitud son ustedes mismos. Ustedes tienen el 12% de los delegados en esta cámara. Quizá tengan ustedes que escuchar a la sociedad, por favor, analicen eso para la próxima vez.

En cuanto al Partido Popular, Sra. Fernández, debo reconocer, teniendo en cuenta lo dicho en los plenos anteriores, que los grupos de la oposición son los que más coherencia tienen. Dicen que no es el momento de las enmiendas a la totalidad y no las presentan. Por otro lado, ofrecéis pocas posibilidades de acuerdo y ante ello no hemos podido proponer nada. Cuando queréis profundizar en la disposición a acordar de vuestra parte o en los ámbitos de acuerdo, nuestras puertas están abiertas para analizar, he dicho antes, nosotros no vamos a vetar a nadie, hasta entonces no vamos a poder ofrecer nada.

Euskal Herria Bildu. En los plenos anteriores y también en el de hoy, las palabras acción conjunta y voluntad se han utilizado con frecuencia, señora Urkaregi, pero EH Bildu no lo ha hecho en estas Juntas Generales de Bizkaia. EH Bildu no ha tenido en cuenta ni ha actuado así. Las palabras han ido aquí por un camino, y las acciones en otros presupuestos han ido por otro camino. A nosotros nos ha subrayado dos ámbitos, como son los servicios sociales y el departamento de sostenibilidad. En los servicios sociales y también en el departamento de sostenibilidad nos alegramos de que los modelos que planteamos se ajustaran a algunos proyectos concretos; dígame que no era una caída, que es un intento de acercamiento.

Pero no tengo tiempo para volver a explicármelo, pero sí quiero cerrar dos abuelos sin darme cuenta, y dígame, el centro de Gallarta, los servicios sociales en general. Porque ustedes subrayan dos cosas, y confrontan Servicios Sociales e Infraestructuras; utilizando los datos del servicio social a su gusto, y está explicado, en la labor de inspección hay muchas personas, no siete, muchas, y dijimos que se han realizado más de 4.000 actos de inspección, y eso no se hace con siete personas. Se hace con muchos más amigos y lo está haciendo.

Gallarta, Gallarta, una adaptación a la realidad, eso es, añadir o reducir, eso será lo que siempre se ha dicho desde la Diputación, y así se hará. En la zona de Gallarta sigue sin cumplirse la oferta para mayores. ¿Qué demanda hay? Hay demanda de plazas para discapacitados. Y, entonces, se adaptará a ello, de las 64 plazas, se bajará a 42, para hacer frente a la demanda de este tipo de módulos y para discapacitados. Cuando haya que hacer lo contrario, se hará lo contrario. Getxo, hay demanda para mayores, plazas que se adaptarán. Entonces, esa será la labor de la Diputación. Ir adaptándose a la situación y al momento. No se puede decir, y no hay ninguna duda de que los servicios sociales son una prioridad para las diputaciones. Usted dirá que no, y yo diré que no, y esa será la discusión, pero los datos están ahí. En los últimos 6 años el incremento medio para el departamento ha sido del 6,7% anual, que ha sido la media anual, y en 15 años este departamento ha experimentado un incremento del 80%, y en el caso de este año 585 millones de euros, para conseguir esa cantidad en ese departamento hay que sumar los 5 departamentos más próximos. Entonces, los servicios sociales son una prioridad.

Infraestructuras. Es típico que ante nuestras propuestas haya opiniones contrarias. Siempre ha sido así, pues nunca se obra a gusto de todo el mundo. Hay quien querría borrar la historia, pero nosotros recordamos cual ha sido vuestra postura ante distintas infraestructuras, siempre la misma. Yo las dividiría en cuatro fases. Uno, ponerse en contra de lo que proponemos, lo primero. Dos, poner cuantas trabas sean posibles cuando los trabajos ya están en marcha. Tres, criticar el uso de las infraestructuras ya construidas, criticar la forma en la que se ha hecho. Y cuatro, la más importante, al de unos años, señalar dichas infraestructuras como imprescindibles y solicitar su ampliación. Esas son palabras, a las que añadiré ejemplos. Dos, para ser exactos. Uno, grandes infraestructuras como el metro. Lo tratamos aquí, y llevamos un par de plenos hablando sobre las líneas 4, 5 y 6. Si hubiésemos hecho caso a vuestra postura, no estaríamos hablando a cerca que las líneas 4, 5 y 6, sino de la línea 1. Hoy en día y teniendo en cuenta la situación, no podríamos hablar de nada más. Otro ejemplo de infraestructura mediana, en Markina, en un entorno que conozco muy bien. Se hizo la variante, y me viene a la memoria el alcalde de la localidad Lauren Aretxabaleta, que tuvo una dura confrontación y una actitud contraria, al igual que EH Bildu. Hoy en día han pasado años y pedimos una segunda infraestructura, pedimos una segunda variante. Entonces, tiene que ser uno y ahora hace falta dos. Esa ha sido la postura de Bildu de siempre respecto a la infraestructura. ¿Y dónde está la voluntad y la disposición al consenso? Aquí, la voluntad y actitud para el acuerdo está en el Gobierno. ¿Por qué? Porque sin tener necesidad de votar, realiza planteamientos adecuados. Y cuando no hay necesidad de vuestro voto, lo hemos planteado así, de manera leal.

Aún cuando para reforzar el espacio para la concordia hemos puesto en peligro otras prioridades nuestras.

Conclusión: vuestra prioridad esta vez ha sido la estrategia de partido, ni los servicios sociales, ni el cambio climático, ni el sector primario. Para ampliar vuestras peticiones, nosotros hemos hecho propuestas y vuestro trabajo, para aumentar ese presupuesto en ese ámbito concreto, era el de levantar la mano cuando piden la aprobación de los presupuestos. A partir de ahí todo lo demás lo haría el Gobierno. Este año, la voluntad de Bildu y su disposición a trabajar ha estado en España, si yo estoy un poco celoso en ese sentido, para los presupuestos. Si la postura de entonces aquí se traducía proporcionalmente en una enmienda

allí votada afirmativamente, estaríamos hablando de una aportación o donación de 50.000 € 100.000 € Pienso que es mucho más amplio que eso lo que hemos ofrecido aquí, y he dicho que más de una vez no pedimos al opositor que haga cosas que no somos capaces de hacer cuando estamos en la oposición. En este caso pienso que hemos ofrecido mucho más de lo que hemos recibido por vuestra parte, pero este tren también ha pasado y a nosotros no nos olvidaremos de hacer un análisis de los presupuestos de este año, gracias.

La Sra. **PRESIDENTA / LEHENDAKARI** andreak: Gracias señor Lekerikabeaskoa Arrillaga. Una vez finalizado el debate, someteremos a votación la devolución o no del proyecto de presupuestos a la Diputación. Por lo tanto, ¿Votos a favor? ¿Votos en contra? No hay abstenciones. El resultado es el siguiente; se han emitido 49 votos en total, 14 a favor, 35 en contra, por lo que no se va a devolver el proyecto.

A continuación, votaremos las enmiendas a la totalidad presentadas por Elkarrekin Bizkaiak y Euskal Herria Bildu. Primero, votaremos la enmienda de EH Bildu con registro número 201. ¿A favor? ¿Votos en contra? No hay Abstenciones. El resultado ha sido: 49 votos emitidos, 14 a favor, 35 en contra. No ha habido abstenciones, por lo que no se aprueba.

A continuación, votaremos la enmienda número 497 de Elkarrekin Bizkaia. ¿A favor? ¿Votos en contra? ¿Y las abstenciones? El resultado ha sido de 49 votos, 6 votos a favor, 35 en contra y 8 abstenciones, por lo que no se ha aprobado.

A continuación, se somete a votación la enmienda nº 498 del grupo Elkarrekin Bizkaia. ¿A favor? ¿Votos en contra? ¿Y las abstenciones? El resultado ha sido de 49 votos a favor, 6 en contra, 35 en contra y 8 abstenciones. Por lo tanto, no se acepta la enmienda.

A continuación, la enmienda con registro 513 del Grupo Elkarrekin Bizkaia. ¿A favor? ¿Contrarios? ¿Y las abstenciones? El resultado ha sido de 49 votos a favor, 6 en contra, 35 en contra y 8 abstenciones. Por lo tanto, no se acepta la enmienda.

Posteriormente, una rectificación con el número de registro 624 del grupo Elkarrekin Bizkaia. ¿A favor? ¿Contrarios? ¿Y las abstenciones? El resultado ha sido de 49 votos a favor, 6 en contra, 35 en contra y 8 abstenciones. Por lo tanto, no se acepta.

Y, por último, la enmienda número 809 presentada por el grupo Elkarrekin Bizkaia. ¿A favor? ¿Votos en contra? No hay abstenciones, por lo que el resultado ha sido de 49 votos emitidos, 14 a favor y 35 en contra. Por lo tanto, no se acepta.

Ésta ha sido la asamblea general sobre las enmiendas a la totalidad; a continuación procederemos a la asamblea general ordinaria..

Batzarra 11:43an amaitu da.

Se levanta la Sesión 11:43 horas.